

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

DIPLOMOVÁ PRÁCE
(bakalářská)

2010

Jakub Čevela

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

KOMPARATIVNÍ ANALÝZA MORAVSKÝCH VINAŘSKÝCH STEZEK

Diplomová práce

(bakalářská)

Autor: Jakub Čevela, rekreologie

Vedoucí práce: RNDr. Hana Kostihová

Olomouc 2010

Jméno a příjmení autora: Jakub Čevela

Název diplomové práce: Komparativní analýza Moravských vinařských stezek

Pracoviště: Katedra rekreologie

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Hana Kostihová

Rok obhajoby diplomové práce: 2010

Abstrakt:

Diplomová práce komparativně analyzuje aktuální stav Moravských vinařských stezek v rámci vinařské oblasti Morava nacházející se v Jihomoravském kraji. Uvádí přehledný seznam všech stezek umožňující snadnou orientaci pro každého, kdo bude mít zájem spojit poznávání krás Jihomoravského kraje s cykloturistikou a enoturistikou.

Klíčová slova:

Cykloturistika, enoturistika, vinařské stezky, zdraví, fyzická náročnost, atraktivita přírodního prostředí, komparativní analýza.

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovních služeb.

Author's first name and surname: Jakub Čevela

Title of the diploma thesis: Moravian wine trails

Department: Department of Recreationology

Supervisor: RNDr. Hana Kostihová

The year of presentation: 2010

Abstract:

Diploma thesis comparatively analyses the current status of Moravian wine trails in the wine region of Moravia, located in South Moravia. Presents a list of the trails for easy orientation for anyone who would want to combine exploring the South Moravian region with cycling and enotourism.

Key words:

Biking, enoturistika, wine trails, health, physical demands, the attractiveness of the natural environment, a comparative analysis.

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval samostatně pod vedením RNDr. Hany Kostihové, s uvedením všech použitých literárních a odborných zdrojů, a že jsem dodržoval zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne .....

.....

Děkuji vedoucímu diplomové práce RNDr. Haně Kostihové za pomoc a cenné rady, které mi poskytla při zpracování závěrečné diplomové práce.

OBSAH

1	ÚVOD.....	10
2	PŘEHLED POZNATKŮ.....	11
2.1	Turistika.....	11
2.2	Cykloturistika	12
2.2.1	Základní kategorie cyklistiky a cykloturistiky	13
2.2.2	Dělení cykloturistiky dle prostředí	13
2.2.3	Mimoměstská cykloturistika	14
2.2.4	Terminologie – cyklotrasy a cyklostezky.....	14
2.2.5	Pravidla pro používání cyklistických značených tras.....	15
2.2.6	Vztah cykloturistiky a zdraví.....	16
2.2.7	Cykloturistika a bezpečnost.....	16
2.3	Enoturistika.....	17
3	CÍL A ÚKOLY PRÁCE	18
4	METODIKA.....	19
5	PRAKTICKÁ ČÁST	21
5.1	Analýza vinařské oblasti Morava	21
5.1.1	Obecná charakteristika Jihomoravského kraje	21
5.1.2	Vinařský region v rámci Jihomoravského kraje	22
5.1.3	Historie pěstování vinné révy na Moravě.....	23
5.1.4	Vinařské akce a podpora enoturistiky na jižní Moravě	25
5.2	Moravské vinařské stezky	28
5.2.1	Vznik projektu Moravské vinařské stezky	28
5.2.2	Značení vinařských stezek.....	29
5.2.3	SWOT analýza projektu Moravské vinařské stezky.....	31
5.3	Popis jednotlivých vinařských stezek.....	32
5.3.1	Brněnská vinařská stezka	32
5.3.2	Bzenecká vinařská stezka	34
5.3.3	Kyjovská vinařská stezka	36
5.3.4	Mikulovská vinařská stezka.....	38
5.3.5	Mutěnická vinařská stezka.....	40
5.3.6	Vinařská stezka Podluží	42

5.3.7	Strážnická vinařská stezka.....	44
5.3.8	Uherskohradištská vinařská stezka	46
5.3.9	Velkopavlovická vinařská stezka	48
5.3.10	Znojemská vinařská stezka.....	50
5.3.11	Moravská vinná stezka	52
5.4	Komparace jednotlivých stezek.....	54
5.4.1	Kritérium I. - Hodnocení fyzické náročnosti jednotlivých stezek.....	54
5.4.2	Kritérium II. - Podpora enoturismu v jednotlivých vinařských podoblastech ..	56
5.4.3	Kritérium III. - Přírodní krásy a kulturní památky	58
5.4.4	Souhrn výsledků	60
6	DISKUSE	62
7	ZÁVĚRY	64
8	SOUHRN.....	65
9	SUMMARY	66
10	REFERENČNÍ SEZNAM	67
11	SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ	70

Seznam zkratek

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

CHKO – Chráněná krajinná oblast

KČT – Klub českých turistů

MTB – Mountain bike = horská kola

PHARE - Poland and Hungary Aid for Reconstruction of the Economy = strukturální fond

EU vytvořen v roce 1989 původně pro pomoc Polsku a Maďarsku transformovat jejich ekonomiky z centrálně plánovaných na tržní

UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization =

Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu.

1 ÚVOD

Současná společnost má tendenci trávit aktivně svůj volný čas. Tento fakt významně prospívá zdravotnímu stavu člověka. Jedním typem aktivního vyžití je jízda na kole, která v současnosti zažívá obrovský rozkvět.

Turistika obecně napomáhá poznávat nové destinace. Ty se stávají atraktivnější, pokud jsou spojeny s poznáváním místních tradic a produktů dané lokality. Čím více možností a atraktivit daná lokalita má, tím více je navštěvována. V případě cykloturistiky je tento potenciál velice významný.

Jihomoravský kraj díky svému reliéfu skýtá obrovský potenciál pro cykloturistiku. Nenajdeme zde příliš vysoké kopce. Převažují zde roviny. Proto je tato lokalita vhodná také pro méně zdatné cyklisty. Navíc tento kraj skrývá poklad české země – vinohrady. Není náhodou, že z tamních vinic pochází jedny z nejkvalitnějších hroznů celé republiky. Pokud se člověk rozhlédne, vidí pečlivě upravené vinice táhnoucí se do dále. Téměř v každé vesnici (místní by použili výrazu „dědina“) se najdou sklípky skrývající lahodné víno, které si žádá o ochutnání.

„Vino je odpověď země na slunce“ (Margaret Fuller).

„Dobré víno je dobrý přítel, když s ním dovedeme zacházet“ (William Shakespeare).

Propojení cykloturistiky s enoturistikou, což je turistika spojená s ochutnávkou vín a tradic týkajících se vína (více viz teoretická východiska), pomáhá ke zvýšení atraktivity Jihomoravského kraje. Projekt Moravské vinařské stezky podporuje právě toto spojení.

Záměrem bakalářské práce je zhotovit komparativní analýzu. V současnosti neexistuje jednotný rozbor, který by pomohl orientovat se v systému všech stezek spadajících do tohoto projektu. Tato práce má pomoci k vytvoření přehledného seznamu všech stezek, porovnat je a utřídit podle předem stanovených kritérií v rámci komparativní analýzy.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Turistika

Turistika je komplex činností spojených s aktivním pohybem a pobytem v přírodě. Má za cíl poznání přírodních a společenských poměrů ve zvolené oblasti, k čemuž využívá odborně technických znalostí a dovedností. Turistika tvoří složitý sociální jev v oblasti tělesné kultury. Z hlediska systému tělesné kultury představuje turistika jeden ze subsystémů. Dle Ondráčka a Hřebíčkové (2007) jsou to tyto subsystémy (k obdobným závěrům dochází většina autorů zabývajících se touto problematikou):

- tělesná výchova
- sport
- pohybová rekreace
- turistika
- rehabilitace pohybem
- pohybové umění

Podle tohoto vymezení je turistika zařazena jako subsystém lokomočních pohybových aktivit využívaných k cestování a je hraničním jevem spojujícím účinek pohybové aktivity s vlivem přírodního prostředí a poznávacím společenským procesem. Společně s vymezením pohybové rekreace byla turistika zařazena jako tělovýchovná a rekreační činnost v přírodě. Jednoznačné vymezení turistiky je značně složité. Aktivity z oblasti turistiky zasahují zároveň do jiných oblastí společnosti, jako je systém rekreace, systém cestovního ruchu či systém kulturně výchovných činností.

Složky turistiky

Na základě definice turistiky můžeme rozlišit jednotlivé složky, které celkově vytváří vlastní obsah turistiky. Podle Demetroviče a Čelikovského (1988) to jsou:

- **pohybová složka** – vychází z podstaty pohybové činnosti a ukazuje na její účelovost a opodstatněnost
- **kulturně-poznávací složka** – poznávání přírody a výtvorů lidské práce

- **odborně technické činnosti** – komplex takto pojmenovaných činností ve své podstatě zahrnuje nejen soubor praktických dovedností, ale i poznatků, které dohromady vytváří základnu pro bezpečný a účelný pohyb v přírodě

Druhy turistiky

Podle Ondráčka a Hřebíčkové (2007) jsou základní druhy turistiky tyto:

- pěší turistika
- cykloturistika
- vysokohorská turistika
- lyžařská turistika
- vodní turistika
- jiné

2.2 Cykloturistika

Cykloturistiku lze z obecného hlediska chápat jako pobyt v přírodě s kolem se stanoveným cílem a odůvodněním bez soutěžních ambicí. Pojem cykloturistika má základ slova v cyklistice, což je jízda na jízdním kole s rekreačním, sportovním, turistickým, dopravním zaměřením. Smyslem soutěžení je zdolání tratě na dráze, silnici nebo v terénu v lepším čase než soupeř.

Cykloturistika je druhem turistiky, při níž je k cestování využíváno jízdního kola. Jízda na kole má pozitivní vliv na zdraví člověka a minimálně narušuje životní prostředí. Z hlediska a výchovy mládeže ve školní tělesné výchově je cykloturistika sportem v přírodě, při jehož provozování vynakládá účastník fyzickou námahu, v jeho průběhu získává kulturní znalosti a odborně technické dovednosti. Tím cykloturistika splňuje hlavní úkoly tělesné výchovy – zdravotní, výchovný a vzdělávací (Ondráček & Hřebíčková, 2007).

Encyklopedie tělesné kultury (1988) chápe cykloturistiku jako pohybovou aktivitu, jež nevyžaduje speciální tělesnou přípravu, převládá v ní, spíše než sportovního charakteru, činnost kulturně poznávací, jejímž obsahem je poznávání přírody, života společnosti a výtvorů lidské práce.

2.2.1 Základní kategorie cyklistiky a cykloturistiky

- **Rekreační cyklistika** – forma cyklistiky související se zdravotním aspektem pohybové činnosti, která je úzce propojena s cykloturistikou. Je prováděna v mimoměstském, případně příměstském prostředí.
- **Hobby cyklistika** – jsou to MTB sportovní jezdci výkonnostních ambic bez sponzorského zázemí, z nichž ti nejkvalitnější přecházejí do registrované výkonnostní cyklistiky.
- **Cykloturistika** – jako jediná z uvedených kategorií bezezbytku naplňuje tři základní složky turistiky – pohybovou, odborně technickou a poznávací. Do této kategorie je nasměrována největší část populace. Je vhodná pro všechny věkové a sociální skupiny. Prováděna bývá v mimoměstské i městském prostředí (Ondráček & Hřebíčková, 2007).

2.2.2 Dělení cykloturistiky dle prostředí

Cykloturistiku lze rozdělit podle prostředí, v němž ji budeme provozovat. S tím souvisí použití různých druhů kol. Landa a Lišková (2004) uvádí tyto typy:

- **silniční kola** – pro cykloturistiku prováděnou na silnicích
- **horská kola** – speciálně upravená kola určená k pohybu v terénu
- **trekingová kola** – mezistupeň mezi oběma předchozími, určená pro zpevněné komunikace, do terénu se příliš nehodí
- **city bike** – pro městskou cykloturistiku

Cykloturistika přináší alternativu k pasivním formám rekreace i turistiky a podílí se na udržitelném rozvoji cestovního ruchu. Cykloturistika je druhem cestovního ruchu, který má potenciál obohatit turistické zážitky návštěvníků. Současně nezatěžuje nadměrně životní prostředí a nevyvolává žádné další náklady zúčastněným obcím. Atraktivní cykloturistická nabídka pomáhá městům v České republice a to i v doposud málo rozvinutých a frekventovaných oblastech. Cykloturistika je vnímána jako integrální část, která se řadí z hlediska formálních kompetencí do oblasti dopravní obsluhy území (resort dopravy, ministerstvo dopravy) a oblasti cykloturistiky - resort místního rozvoje, ministerstvo pro místní rozvoj (Bakalář, Cihlář, & Černý, 1984).

Během posledních několika let přestává být pouze individuální záležitostí a plynule přechází do městského i regionálního plánování a koexistuje s dalšími druhy dopravy. Přirozenou cestou tak vznikají nároky uživatelů na dopravní prostor a odpovídající vybavení. Cyklistika jako forma transportu není menšinovým trendem, nýbrž perspektivní alternativou k dalším druhům dopravy. Nabízí značnou flexibilitu při pohybu v městském prostředí a částečně řeší i dopravní obsluhu v regionech. Propojení cyklistické infrastruktury formou městských sítí cyklostezek a regionálních sítí cyklotras umožňuje současně plynulý pohyb cyklistů i cykloturistů. Hlavním motivačním faktorem k rozvoji cyklistiky a cykloturistiky se už i v ČR postupně stává tendence ke zdravému životnímu stylu (Ondráček & Hřebíčková, 2007).

2.2.3 Mimoměstská cykloturistika

Za mimoměstskou cyklistiku se považuje ta, jež je prováděna v přírodním prostředí, venkovských a místních lokalitách a obcích přibližně do 6000 obyvatel (Ondráček & Hřebíčková, 2007). Tuto definici však nelze zobecňovat. Moravské vinařské stezky jsou taktéž považovány za mimoměstskou cykloturistiku, přestože v některých případech protínají větší města. Tento druh cykloturistiky je dále dělen na systém cyklotras a cyklistických stezek.

2.2.4 Terminologie – cyklotrasy a cyklostezky

Cyklotrasy

Jde o dopravní cesty vedené po silnicích, místních i účelových pozemních komunikacích s kvalitním silničním povrchem, které jsou z hlediska bezpečnosti a plynulosti silničního provozu vhodné pro provoz cyklistů. Cyklotrasy se označují dopravními značkami zavedenými v roce 2001 vyhláškou č. 30/2001 Sb. a jejich funkce je hlavně dopravní. Při jízdě po cyklotrase je cyklista povinen dbát veškerých ustanovení a v žádném případě nepožívá žádných výhod. Značky tohoto druhu mají pouze orientační a informační charakter. Cyklotrasa by měla účelně spojovat místa, mezi nimiž lze předpokládat cyklistickou dopravu, a to komunikacemi, které jsou vhodné pro jízdu na silničním kole. Cyklotrasa může být místy vedena po cyklostezce, místy po vozovce nebo vyznačeném jízdním pruhu (Bílová, Bíl, Kala, & Martínek, 2007).

Cykloturistické trasy

Jedná se o trasy, které vedou zpravidla po horších polních nebo lesních cestách nebo terénem. Jejich účel je převážně turisticko-rekreačního, popřípadě sportovního charakteru (Bílová et al., 2007).

Cyklostezky

Cyklostezky jsou vyšší formou organizace řízení pohybu cyklistů. Jde o pozemní komunikace nebo její jízdní pásy, nikoliv jízdní pruhy, jako je tomu v případě cyklotras. Na cyklostezkách jsou pro cyklisty přesně vymezené prostory pohybu, vyznačené vodorovným a svislým dopravním značením. Pro uživatele to znamená, že jsou povinni tyto speciálně umístěné dopravní značky respektovat a dodržovat přesně stanovená pravidla. Cyklostezka je vždy ohraničena na svém začátku a konci a je určena výhradně pro cyklistickou dopravu. Pokud je souběžně vedena se silnicí, má cyklista tuto stezku využívat. Povrch je zpravidla zpevněný, o minimální šířce 3 m. Mohou ji využívat nejen uživatelé kolečkových bruslí a lyží, ale i chodci, především pokud se jedná o společnou trasu. Ohleduplnost je základním předpokladem fungování (Bílová et al., 2007).

2.2.5 Pravidla pro používání cyklistických značených tras

- Jízda na kole je na vlastní nebezpečí, trasy nejsou upravovány, je nutno očekávat zhoršený stav vozovek.
- Na turistických značených trasách mají přednost pěší turisté.
- Na ostatních komunikacích, na které se nevztahují podmínky provozu na pozemních komunikacích, má hospodářský provoz přednost před cyklisty.
- Skupinové jízdy jsou povoleny do počtu 10 osob.
- Na území CHKO je zakázáno bezdůvodně používat zvukových znamení.
- Jízdu na kolech nelze provozovat v zimním období při sněhové pokrývce na lyžařských trasách a ve vyhrazených lyžařských areálech.
- Cyklisté jsou povinni dodržovat veškeré podmínky ve zvláště chráněných územích, respektovat značení Správy národních parků, CHKO, Klubu českých turistů a Horské služby ČR (<http://www.cyklostrategie.cz>, 16. 3. 2010).

2.2.6 Vztah cykloturistiky a zdraví

Cyklistický rozmach v poslední dekádě dvacátého století je spojen se zajímavým aspektem, kdy stále větší množství lidí sedá na kolo, aby řešili své zdravotní a fyzické problémy prostřednictvím kola. Člověk je zodpovědný za stav svého těla a to po tělesné i duševní stránce. Jezdit na kole neznamená jen zvládnout techniku jízdy a dokázat sedět několik hodin týdně v sedle kola, ale především naučit se pečovat o své zdraví, o své svaly, klouby a svalové úpony. Z tohoto důvodu přece začalo jezdit mnoho cyklistů (Martinek & Soulek, 2000). Je třeba se zamyslet nad zdravým životním stylem a jeho spojením s pohybovou aktivitou. Rekreační jízda na kole je v tomto smyslu vhodným příkladem pohybové aktivity, která má při přiměřené intenzitě a trvání, pozitivní dopad na zdravotní stav jedince. Díky její šetrnosti ke kloubnímu aparátu je možno ji provádět do vysokého věku. Cykloturistika, jejíž nedílnou součástí je kulturně poznávací složka provozovaná v přírodním prostředí, má v nemalé míře pozitivní vliv také na psychiku jedince.

2.2.7 Cykloturistika a bezpečnost

Dle Vaci (2007) je nehodovost Evropy příliš vysoká. Přes milion silničních dopravních nehod ročně, z toho 120 tisíc úmrtí a 2,5 milionu zraněných lidí. Chodci a cyklisté se podílí z 30 – 35 % na všech úmrtích. Od roku 1998 do roku 2002 včetně bylo jen v České republice usmrceno 722 cyklistů, 4 168 těžce zraněno a 21 796 lehce zraněno. Jako hlavní důvody úmrtí cyklistů se nejčastěji uvádí:

- Minimální pasivní ochrana - Cyklisté neradi používají přilby. Při dopravních nehodách, při nichž v roce 2006 zemřeli dětští cyklisté, 80 % z nich nemělo přilbu, i když to ukládá zákon. Na kolech nejsou často přítomny ani další prvky pasivní ochrany jako odrazky a světla. Je zarážející, že se taková kola vyskytují i v oficiálních půjčovnách.
- Alkohol před jízdou na kole - Jízdu na kole v opilosti považují policisté za jeden z hlavních důvodů úmrtí cyklistů u nás. Více než pětina nehod způsobených každoročně cyklisty v ČR je zaviněna jedinci pod vlivem alkoholu.
- Nedostatek cyklostezek - Například v Holandsku existuje zhruba 19 000 km. V České republice je jich sotva 1000 km. Cyklisté v ČR jsou proto nuceni pohybovat se častěji po frekventovaných silnicích s větším rizikem úrazu.

2.3 Enoturistika

Pojem enoturistika vychází ze samostatného vědního oboru. Enologie / Őnologie (z řeckého oinos = víno, logos = věda) je vědní obor pojednávající o víně. Zabývá se vínem jako surovinou, jeho samotnou výrobou, ošetrováním, stabilizací, nemocemi a vadami, zráním, přirozenými přeměnami a účinky vína. Enologie zahrnuje znalost vykonávání všech analytických rozborů vína a jejich využití, znalost organoleptického ohodnocení a znalost použití jeho výsledků, dále znalost všech surovin a pomocných materiálů používaných ve vinařství. Dále znalost organizace výroby vína. Enologie se přednáší na odborných školách středních a vysokých (Fialková, 2010).

Enoturistikou se rozumí specifický druh cestovního ruchu, jehož stěžejním motivem je poznávání vína, a to nejen z hlediska vína jako nápoje ale všeho, co se týká vinařství. V poslední době se staly hitem zájezdy do vinných sklepů. Zejména v době sklizně, kdy si lidé chtějí vyzkoušet vyrobit víno. Zajímá je jak vlastní průběh výroby, tak samozřejmě také místní kultura a slavnosti spojené s vínem.

Enoturistika je formou cestovního ruchu, při níž jsou účastníci motivováni poznáváním způsobu pěstování vín a procítěním atmosféry vinných sklepů. Dále pak návštěvou vináren a vinoték, nákupem archivních i nových vín. Moderním podporou vinařského cestovního ruchu v zemích pěstujících víno jsou vinařské stezky (Pásková & Zelenka, 2002).

Enoturistika je zařazena do skupinového cestovního ruchu, neboť návštěva vinného sklepa je společenskou událostí. Z pohledu vinařů se vinařství rozděluje na rodinná, která se snaží zachovat domáckou atmosféru, a komerční, které jsou zprostředkovány cestovními kanceláři či agenturami.

Při pohledu na moravské vesnice, je více než jasné, že enoturistika v poslední době prožívá obrovský „boom“. Je to dáno zvyšující se kvalitou moravských vín a schopností reagovat na poptávku. Doba, kdy kvantita převyšovala kvalitu, je již minulostí. V posledních dvaceti letech se v rodinných vinařstvích investovaly nemalé částky do technologií a moravská vína se díky tomu začala prosazovat na světových výstavách. V současné době se moravská vína pravidelně objevují v první dvacíce nejlepších vín světa.

3 CÍL A ÚKOLY PRÁCE

Hlavní cíl

Hlavním cílem bakalářské práce je vypracovat komparativní analýzu Moravských vinařských stezek na území jižní Moravy za účelem určení atraktivity jednotlivých vinařských území z pohledu cykloturistů.

Úkoly

- Provést sekundární analýzu dat k dané problematice.
- Vypracovat analýzu vinařské oblasti Morava.
- Vytvořit systematický přehled jednotlivých Moravských vinařských stezek.
- Zpravovat základní informace o jednotlivých stezkách.
- Stanovit jednotlivá kritéria komparativní analýzy.
- Vypracovat doporučení.

4 METODIKA

Metodika této práce je založena na analýze jednotlivých Moravských vinařských stezek. Pro formulování analýzy musela být nejdříve vytyčena jednotlivá kritéria. Pro splnění cílů a úkolů bakalářské práce jsem použil níže uvedené metody.

Kvalitativní výzkum

Kvalitativní výzkum se používá v případě potřeby porozumění neznámé problematice pomocí informací nově získaných. Mezi kvalitativní techniky patří nestandardizované interview, nestrukturované typy přímého pozorování, atd. (Velký sociologický slovník, 1996).

- Metoda analýzy dokumentů

Dle Miovského (2006) chápeme analýzu dokumentů v oblasti kvalitativního výzkumu jako studium jakéhokoliv materiálu, který je relevantním zdrojem informací pro dané cíle práce. Tato metoda byla použita k nashromáždění informací týkající se jednotlivých lokalit popsanych v jednotlivých kapitolách.

- Metoda terénního průzkumu

Jedná se o přímou metodu, při které je nutný bezprostřední styk se zkoumanou problematikou v terénu (Šafr, 2005). Pro zpracování bakalářské práce byla tato metoda použita k získání uceleného přehledu o všech z popisovaných Moravských vinařských stezek. Průzkum byl proveden v rámci několikaletého provozování praxe v enoturistice v rodinném vinařství - Čevelovic sklep.

- Komparativní metoda

Tato metoda je v rámci bakalářské práce stěžejní. Dle Bernard et al. (2004) je komparativní metoda typem srovnávací metody, která funguje na principu diferenciaci a podobnosti různých společenských a kulturních jevů, rysů a procesů. V podstatě se jedná o srovnávání dvou a více případů za účelem ověření vztahu mezi nezávislou a závislou proměnnou.

- Deskriptivní metoda

Tato metoda se snaží vystihnout danou problematiku pomocí podrobnějšího popisu sledovaného jevu. Jedná se o metodu popisu, v mém případě o popis jednotlivých vinařských stezek.

- Metoda introspektivní

Je metodou, při níž je velmi důležitá osobní znalost zkoumajícího jevu na základě osobní účasti. Dochází zde k uplatnění nabytých osobních dojmů a prožitků pozorovatele, který se ve zkoumané lokalitě vyskytuje po delší časový úsek. Snahou takového pozorování je zjistit, co se skutečně děje. Je to rovněž metoda opírající se o zkušenosti pozorovatele s danou problematikou. V tomto případě se jedná o vlastní participaci na projetí všech vinařských stezek a vytvoření si osobní zkušenosti.

5 PRAKTICKÁ ČÁST

5.1 Analýza vinařské oblasti Morava

5.1.1 Obecná charakteristika Jihomoravského kraje

Přírodní krásy a jejich neporušenost neodmyslitelně patří k základním rysům Jihomoravského kraje. Na území kraje jsou zapsány čtyři místa do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Jako příklad je třeba na prvním místě jmenovat Lednicko-valtický areál - komplex soustavy lesů, luk a vodních ploch, skvěle doplněných romantickými stavbami chrámů a altánů a především zámek v Lednici a Valticích. Dále jsou to biosférické rezervace chráněných krajinných oblastí Pálavy a Bílých Karpat. V neposlední řadě je to architektonická památka vila Tugendhat v Brně. Další akvizice na seznamu UNESCO je typický jihomoravský tanec Verbuňk, který se tancoval jako vyjádření vzdoru a zoufalství násilně verbovaných mužů na vojnu v 18. století. Území kraje nabízí čtyři odlišné charaktery krajiny:

Severní část:

Zde se rozprostírá Moravský kras s rozsáhlými jeskynními komplexy, nejznámější propastí v ČR Macochou, skalními útvary na úbočích hluboce zařezaných žlebů a množstvím chráněných lokalit. Mnohé z jeskyní jsou zpřístupněny.

Jižní část:

Jižní část kraje je převážně rovinatá. Je pro ni typická symbióza polí, luk a vinic s toky řek Dyje a Moravy, které tu na svém dolním toku od pradávna vytvářely lužní lesy. Od těchto řek se odpojuje řada zavlažovacích kanálů. Lidé zde také vybudovali značné množství rybníků.

Východní část:

V části za řekou Moravou se krajina pozvolna zvedá do kopců Bílých Karpat. Táhlé hřebeny s orchidejovými loukami, skupiny osamělých stromů, ale i samoty a rázovité vesnice obklopené políčky a pastvinami patří mezi nejceněnější přírodní oblasti ve střední

Evropě. Nejvyšší hora Bílých Karpat Velká Javořina vysoká 970 je současně nejvyšší horou Jihomoravského kraje.

Okolí Brna:

Krajina kolem města Brna je ovlivněna existencí velké městské aglomerace, ale na rozdíl od jiných průmyslových center nejsou tyto důsledky příliš znatelné. Říká se, že Brno má jedno z nejkrásnějších okolí – na severu k jeho domům těsně přiléhají lesy Moravského krasu, na jihu se otevírá do otevřené roviny jižní Moravy, u hranic města šplouchají vody Brněnské přehrady. Značené turistické a cyklistické trasy začínají často bezprostředně u zastávek hromadné dopravy. V okolí města najdeme lokality, kde se v rámci nejsevernějšího výskytu nachází některé druhy teplomilné flóry.

5.1.2 Vinařský region v rámci Jihomoravského kraje

Obrázek 1. Vinařské oblasti ČR

Zdroj: <http://www.wineofczechrepublic.cz/2-1-vinarska-oblast-morava-cz.html>, 20. 4. 2010

Obrázek 1 zobrazuje vinařskou oblast Moravy ležící v jižním cípu Moravy mezi 48°40' a 49°20' severní zeměpisné šířky, částečně pak zasahuje do Zlínského kraje. Je to malebný kraj s nádhernou, i když rukou člověka pozměněnou, přírodou. Tato oblast se dělí na čtyři podoblasti, které se dále dělí na jednotlivé vinařské regiony (Kraus, 2010). Na

obrázku 2 vidíme jednotlivé podoblasti, kterými jsou Znojemská podoblast, Mikulovská podoblast, Velkopavlovická podoblast a Slovácká podoblast.

Mapa vinařských podoblastí - oblast Morava

Obrázek 2. Vinařské podoblasti Moravy

Zdroj: <http://www.moraviavitis.cz/index.php?UrlQuery=0&value2=oblast-morava>, 25. 4. 2010

5.1.3 Historie pěstování vinné révy na Moravě

Historie vinné révy na území České republiky sahá až do doby vlády římského císaře Marca Aurelia. V letech 166 – 180 vybudovali Římané jeden z nejseverněji položených opěrných bodů ve své době známý jako „Legio decima Gemina, Pia Fidelis“. Toto místo se nachází u Mušova, což je zatopená obec v prostoru Novomlýnských nádrží nedaleko Mikulova. Na další rozšiřování vinařství mělo nepochybně vliv křesťanství. Z Moravy se réva vinná později dostala na území Čech. Je to dokladováno spisem, kdy kronikář Václav Hájek z Libočan popisuje událost při křtu nejstaršího syna českého knížete Bořivoje, Svyatopluka, z roku 892, kdy se v Čechách popíjelo víno již jako světský nápoj. První sud vína pro tuto událost údajně pocházel z Moravy od samotného velkomoravského knížete Svatopluka. Toto moravské víno prý tak zachutnalo Bořivojově manželce, sv. Ludmile, že rozkázala, aby ušlechtilá réva vinná byla převezena z Moravy do Čech a byla vysázena v okolí rodné tvrze Pšovánů v mělnickém kraji. Dle různých pramenů starých kronikářů byla snad tato vinice založena na jižní straně opukového návrší Čečemínu mezi Všetaty a Dřísy

ve středním Polabí. Na této vinici dle legendy pracoval vnuk sv. Ludmily pozdější český kníže sv. Václav. Udržuje se dokonce ústní podání o tom, kde se tato vinice nacházela. Dodnes se nazývá „Svatováclavskou vinicí“. Pod Čečemínem, hned za obcí Dřísy, byla (snad i ještě je) kamenná socha sv. Václava, znázorňující, jak lisuje v kádi hrozny. Kníže sv. Václav byl tak prvním českým panovníkem, který pečoval o révu vinnou, podporoval její pěstování a výrobu vín (Řezníček, Salaš, & Lužný, 2002).

Řezníček et al. (2002) uvádí, že k dalšímu z velkých rozšiřování vinné révy došlo ve středověku za vlády Karla IV. Sám Karel IV přivezl nebo nechal přivést do našich zemí sazenice vinné révy z mnoha, v té době vyspělých, vinohradnických oblastí. O prosperitě vinohradnictví z této doby svědčí listina Karla IV o zřízení „Nejvyššího perkmistrovského úřadu“ v Hustopečích u Brna, což bylo v té době největší vinařské město na Moravě. Moravskému vinohradnictví se celkově dařilo až do dob třicetileté války (1618–1648), kdy dochází k velkému úpadku pěstování. K renesanci dochází až v druhé polovině 18. století, kdy v roce 1763 přišel do Valtic kněz a lékař P. Norbert Adam Boccius. Jakožto zanícený botanik se věnoval zakládání rostlinných sbírek se záměrem jejich využívání v praxi k rozvoji zemědělských oborů. Takto získal i početný odrůdový materiál vinné révy a přispěl k opětovnému nastartování vinařských aktivit na jižní Moravě. Přispěl také k založení odborně vlasteneckého spolčenství a odborné zemědělské školy.

Na přelomu 19. a 20. století se naši vinařští odborníci shodli, že je nutno vyšlechtit nové odrůdy, které budou odolnější proti nemocem. Dalším důvodem je lepší dozrávání červených odrůd v našich podmínkách. Proto byly konány různé pokusy za účelem získání nových vyhovujících odrůd. V období vzniku samostatné Československé republiky se moravskému vinařství významně dařilo a moravská vína se stávala čím dál více konkurenceschopnými v rámci středoevropského trhu. Další recesí ve vinařství bylo zestátnění vinohradnictví v době socialistického hospodaření po roce 1948. V této době se stávala celkově česká vína značně „uniformní“. Důvodem byla politika socialistického hospodářství, která preferovala kvantitu na úkor kvality. Po roce 1989 dochází k opětovnému zaměření se na kvalitu (Řezníček et al., 2002). V dnešní době mají moravská vína, zejména bílé odrůdy, značný věhlas. Svědčí o tom i úspěchy na mezinárodních výstavách vín. Například na světově uznávané degustaci vín ve Vídni v roce 2008, kde se prezentovalo 7959 vín z celého světa, Českou republiku reprezentovalo

159 vzorků. Celých 140 z nich získalo medaili, což je neuvěřitelných 88 % (<http://www.awc-vienna.at/>, 12. 2. 2010).

5.1.4 Vinařské akce a podpora enoturistiky na jižní Moravě

Na území jižní Moravy se během celého roku odehrává mnoho vinařských akcí, které jsou pořádány jak pro místní vinaře a obyvatelstvo tak i pro nalákání turistů. Mezi nejčastější akce patří vinobraní, festivaly spojené s prezentacemi místní kuchyně a hudbou, dále vinařské trhy, dny otevřených sklípků a vinic, pochody přes vinohrady a organizované výlety po vinných cestách v průběhu oslav. Akce různého druhu pořádají i muzea ve významných vinařských obcích – výstavy, školení a přednášky. Pro naplánování výletu na jižní Moravu spojenou s ochutnáním místních vín bych doporučil podrobný kalendář plánovaných akcí z internetových stránek www.wineofczechrepublic.cz, kde lze nalézt podrobný popis jednotlivých akcí.

Stručný přehled vinařských akcí na podporu enoturistiky na území jižní Moravy:

- **Leden**
  - o Všechny regiony - různé krojové a vinařské plesy v rámci plesové sezóny jednotlivých regionů
- **Únor**
  - o Hustopeče – Hustopečský masopust s ochutnávkou vín
  - o Valtice – Vinařský fašaňk, otevření Salónu vín ČR, kde je k ochutnání 100 nejlepších vín z ČR
  - o Velké Němčice – Výstava vín
  - o Tvarožná Lhota – Výstava vín Strážnicka
- **Březen**
  - o Brno – výstava vína Vinex spojená s výstavou nových vinařských technologií
  - o Znojmo – Znovínský košť vín
  - o Mikulov – výstava vín z mikulovské vinařské podoblasti
  - o Blatnice p. sv. Antonínkem – Blatnická výstava vín
  - o Velké Bílovice – Putování za vínem ze sklepa do sklepa
  - o Kyjov – Otevírání sklepů

- **Duben**
  - o Rohatec – Výstava vín Podluží
  - o Znojmo, Dobšice, Hnanice, Nový Šaldorf, Šatov – Festival otevřených sklepů
  - o Velké Pavlovice – místní výstava vín s přehlídkou oceněných vín
  - o Mutěnice – Den otevřených sklepů
  - o Uherské Hradiště – Na kole vinohrady Uherskohradištska
- **Květen**
  - o Lednice – Výstava vín
  - o Dolní Kounice – Svatogothardské vinařské slavnosti
  - o Valtice – Vinné trhy
  - o Žádovice u Kyjova – Putování za vínem Slováků
  - o Čejkovice – Vinné trhy
- **Červen**
  - o Znojmo – Den otevřených dveří Křížového sklepa
  - o Valtice – Valtický slunovrat
  - o Pavlov – Léto otevřených sklepů
  - o Hustopeče, Starovičky, Velké Pavlovice, Bořetice, Vrbice – Expedice krajem André
- **Červenec**
  - o Šatov – Vinařská 50 Author Znovín Cup
  - o Blatnice p. sv. Antonínkem – Na kole blatnickými vinohrady
  - o Velké Pavlovice – Kolem horem dolem
  - o Hovorany – Den otevřených sklepů
  - o Valtice – Valtické vinařské slavnosti
  - o Moravská Nová Ves – Svatojakubské hody
- **Srpen**
  - o Petrov – Den vinařů
  - o Bzenec – Galerie Ryzlinků rýnských
  - o Mikulov – „Zarážání hory“ a degustace vín pod širým nebem
  - o Čejkovice – Den otevřených sklepů
  - o Hovorany – „Zarážání hory“ spojené s přehlídkou archivních vín
- **Září**
  - o Velké Pavlovice – Pavlovické vinobraní

- o Dolní Kounice – Reprezentační košt Král Vín ČR, Historické slavnosti Rosa Coeli
- o Znojmo – Historické znojemské vinobraní
- o Velké Pavlovice, Němčičky, Bořetice, Kobyly, Vrbice – Putování za burčákem
- o Bzenec – Bzenecké krojované vinobraní
- **Říjen**
  - o Valtice – Valtické vinobraní
  - o Hustopeče – Burčákové slavnosti
  - o Rohatec, Mutěnice – Pochod slováckými vinohrady
  - o Uherské Hradiště – zavírání sezóny na vinařských stezkách
  - o Hnanice – Zážitková gastronomie s ochutnávkou medailových vín soutěže Král vín ČR
- **Listopad**
  - o Kyjov, Milotice, Vlkoš, Vracov – Festival otevřených sklepů
  - o Hustopeče – Šohajský košt mladých vín
  - o Bořetice – Putování za mladým vínem
  - o Velké Pavlovice – Svatomartinské otevřené sklepy
- **Prosinec**
  - o Dolní Dunajovice – Mikulášský košt
  - o Mikulov – Mikulášská degustace
  - o Valtice – Košt archivních vín
  - o Bořetice, Kobyly, Vranovice – Svěcení mladých vín

5.2 Moravské vinařské stezky

5.2.1 Vznik projektu Moravské vinařské stezky

Na popud Ing. Elišky Zimové a doc. ing. arch. Jiřího Löwa v roce 1997 došlo k oslovení jedenácti starostů Jihomoravského kraje. Návrhem bylo založení Sdružení vinařských obcí jižní Moravy. Již v roce 1997, ještě jako neformální iniciativa obcí, požádalo o grant z programu PHARE, který byl přidělen obci Zaječí jakožto zastupující obci. První projekt se jmenoval „Vinařské obce a stezky jihomoravského příhraničí“. Po vyčerpání jednorázové dotace se projekt zastavil.

K znovuoobnovení projektu došlo v roce 1998, kdy iniciativu v pokračování této myšlenky přebrala Nadace Partnerství. Ještě v témže roce se realizovaly dva projekty, které rozšířily povědomí o myšlence vybudování větší sítě Moravských vinařských stezek. Od poloviny roku 1998 Nadace Partnerství zajišťovala prostřednictvím svého programu Greenways technickou pomoc, odbornou asistenci a podporu při získávání finančních zdrojů pro jednotlivé obce jižní Moravy zapojené do tohoto projektu. Koordinační role se projevila ve spojování jednotlivých místních projektů do větších. V roce 2000 již tato nadace převzala veškeré koordinační a organizační funkce při řízení Moravských vinařských stezek (<http://www.nadacepartnerstvi.cz/greenways/moravske-vinarske-stezky>, 14. 2. 2010).

V roce 2000 a 2001 bylo oficiálně otevřeno prvních 390 km vyznačených vinařských stezek v okresech Břeclav a Hodonín. Do projektu moravské vinařské stezky se zapojilo více než 300 vinařských obcí a mnoho dalších soukromých partnerů. Představují obrovskou síť cyklistických tras, které spojují zajímavá místa jižní Moravy s ohledem na atraktivitu krajiny, kulturní dědictví, folklór, významné památek kraje a v neposlední řadě na malebnost vinic a dostupnost posezení ve vinném sklepu, což jsou dvě hlavní lákadla Moravských vinařských stezek.

K dnešnímu dni je vyznačeno více než 1200 kilometrů stezek vedoucích krajinou vinic. Celá síť cyklotras se rozkládá v prostoru mezi Brnem, Uherským hradištěm a Znojmem. Jednotlivé vinařské stezky nesou jména vinařských podoblastí a jejich trasy jsou značeny žlutými cykloturistickými značkami s logem vinařských stezek (Obrázek 5). Existuje celkem 10 vinařských regionů, z nichž každý dává jméno své vinařské stezce.

Dále je zde jedna páteřní Moravská vinná stezka, která protíná všechny vinařské regiony od Znojma až po Uherské Hradiště.

5.2.2 Značení vinařských stezek

Značení Moravských vinařských stezek je složeno z klasického cyklistického značení a loga Moravských vinařských stezek (Obrázek 5). Cyklistické značení má žlutou podkladovou barvu a černé písmo (Obrázek 3). Dělí se na značení pro cyklotrasy a pro cykloturistické trasy. Cyklotrasy jsou ty, které vedou po silnicích, místních a účelových komunikacích. Jejich značení je podobné jako u silničního značení pro motorová vozidla. Používají se tři základní cykloznačky (Obrázek 3): Návěst před křižovatkou (vlevo), Směrová tabule (uprostřed) a Směrová tabulka (vpravo). Na všech je vyznačen symbol kola, číslo dané trasy a na směrových tabulích i kilometrové vzdálenosti k dalším cílům na trase. Umisťují se stejně jako dopravní značky před každou křižovatkou nebo odbočkou cyklotrasy.

Obrázek 3. Značení cyklotras v ČR

Zdroj: <http://www.cyklistikakrnov.com/Cykloinformace/Cykloznaceni.htm>, 13. 3. 2010

Cykloturistické trasy jsou ty, které vedou většinou po horších polních či lesních cestách nebo terénem. Jsou vyznačeny pásovými značkami o rozměru 14×14 cm, které mají krajní pásy žluté a prostřední je červený, modrý, zelený nebo bílý. Mohou být také doplněny na šipku (Obrázek 4 vlevo). Jedná se tedy o podobné značení jako u tras pěších nebo lyžařských, jen základní barva je žlutá a značky jsou přibližně jednou tak velké, aby byly pro cyklisty lépe viditelné. Pásové značení je doplněno směrovkami, které oproti těm pěším mají opět žlutý podklad, pouze dva řádky textu, a v záhlaví napsáno „Cyklotrasa KČT č. ...“ (Obrázek 4 vpravo).

Obrázek 4. Pásové značení cyklotras v ČR

Zdroj: <http://www.cyklistikakrnov.com/Cykloinformace/Cykloznaceni.htm>, 13. 3. 2010

Jak již bylo řečeno, vinařské stezky jsou doplněny o speciální logo, na kterém je zobrazen vchod do vinného sklepa (mezi vinaři nazývané „sklepní žúdro“). Každá ze stezek má ve svém značení barevnou odlišnost (Obrázek 5). Díky tomu, že stezky jsou složeny z více cyklotras do jednoho tematického celku, najdeme pod barevným označením jedné stezky větší počet cyklotras s vlastním číselným označením.

Obrázek 5. Značení vinařských stezek

Zdroj: http://www.stezky.cz/cze/trasy/vinarske_stezky/, 12. 4. 2010

5.2.3 SWOT analýza projektu Moravské vinařské stezky

SWOT analýza stručně znázorňuje současný stav Moravských vinařských stezek. Popisuje jejich silné a slabé stránky a poukazuje na příležitosti a hrozby, které se k nim vztahují.

Silné stránky

- vysoká atraktivita přírodního prostředí
- historické kořeny
- zájem ze strany turistů o oblast jižní Moravy

Slabé stránky

- vedení stezek po silnicích s vysokým provozem
- nízký počet akcí věnovaných dětem
- nezapojení se všech vinařů do jednotné databáze
- nezahrnutí všech pořádaných akcí do kalendáře akcí

Příležitosti

- podpora enoturistiky na jižní Moravě
- zvýšení počtu návštěvníků jižní Moravy
- přísun peněz do obecních rozpočtů z oblasti cestovního ruchu
- možnost čerpání finančních prostředků z EU

Hrozby

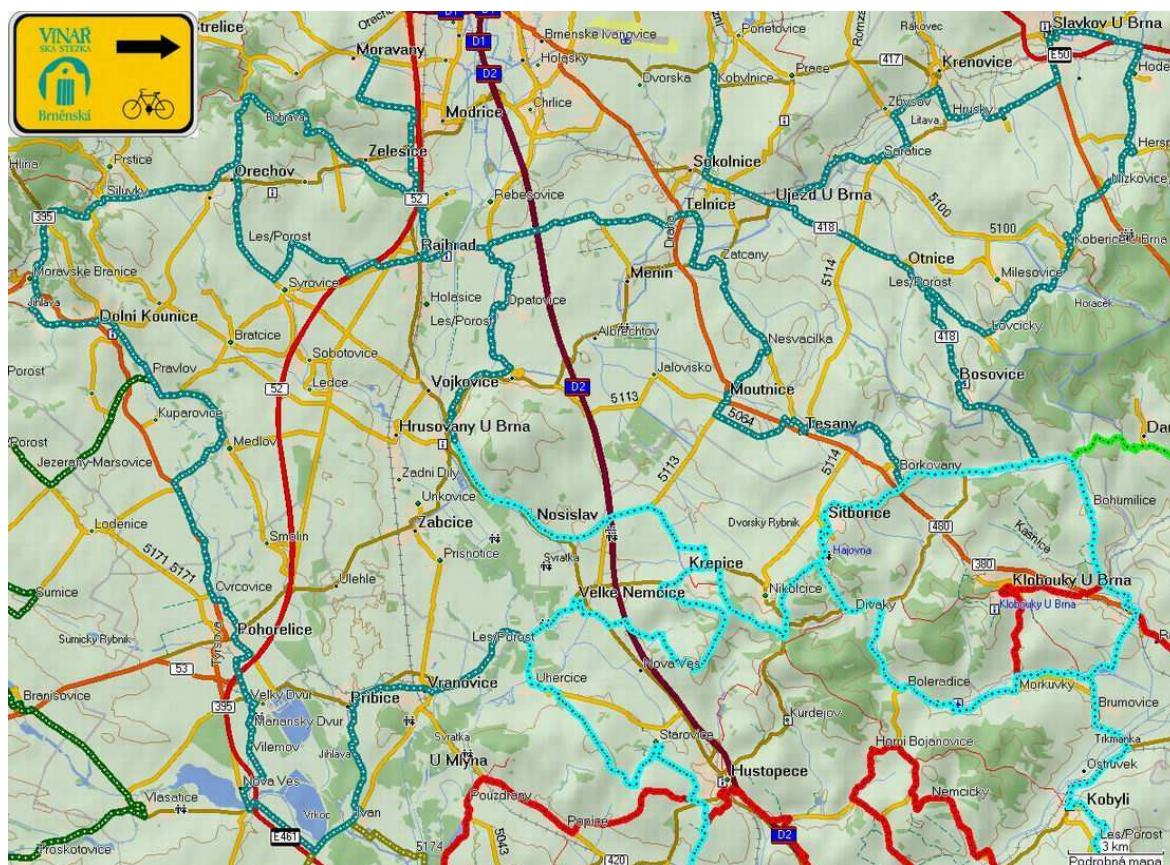
- pití alkoholu během jízdy na kole – nebezpečí úrazu
- nekvalitní povrch na silnicích a cestách spadajících pod jednotlivé stezky
- snižování kvality vína na úkor kvantity

5.3 Popis jednotlivých vinařských stezek

Informace v této kapitole jsou čerpána pomocí analýzy sekundárních dat, dále díky osobní zkušenosti po projetí všech stezek a také z internetového zdroje http://www.stezky.cz/cze/trasy/vinarske_stezky/.

5.3.1 Brněnská vinařská stezka

Tato stezka se vine vinařskou okrajovou oblastí jihovýchodně od Brna. Tato část regionu byla dříve proslulá produkcí vína. V dnešní době je spíše jen vzpomínkou na zašlé časy. Produkce se přesunula více na jih. Nic to však nemění na malebnosti místní krajiny. Mezi hlavní centra zde patří Rajhrad, Židlochovice a Slavkov u Brna.

Obrázek 6. Brněnská vinařská stezka (tmavě modré značení)

Zdroj: http://www.stezky.cz/cze/trasy/vinarske_stezky/brnenska.htm, 13. 2. 2010

Brněnská stezka začíná v severním okraji Velkopavlovické vinařské oblasti. Nejkrásnější úsek, z přírodního hlediska, je jednoznačně východní větev stezky v okolí

přírodního parku Ždánický les. Západní větev se line podél řeky Bobravy až do Dolních Kounic, které jsou historickou dominantou této části stezky.

Dále stezka pokračuje do obce Pavlov, kde se na ní napojuje Znojemská stezka. V obci Ivaň je velká cyklistická křižovatka, odkud se lze napojit na Mikulovskou vinařskou stezku s hlavní dominantou Lednicko-Valtickým areálem. Pestrá a rovinatá západní větev končí u obce Vranovice, kde se napojuje na Velkopavlovickou stezku. Brněnská stezka má celkově 130 km značených cest pohybujících se převážně po silnicích 3 třídy. Celá trať se pohybuje v nadmořské výšce okolo 200 m a maximální převýšení je 120 m.

Charakteristika stezky a turistické cíle v obcích:

Tabulka 1. Charakteristika Brněnské stezky

Celková délka trasy	130 km
Povrchy	Převážně silnice 3. Třídy; asi 10 km trasy vede po nezpevněných polních cestách
Nadmořská výška	Okolo 200 m
Maximální převýšení	120 m
Stravovací zařízení	Blučina, Cvrčkovice, Ivaň, Modřice, Pohořelice, Přibice, Rajhrad, Rajhradice, Telnice, Vranovice
Vinařské služby (vinné sklepy, atd.)	Blučina, Ivaň, Pohořelice, Přibice, Rajhrad, Telnice, Vranovice
Cyklistické služby (opravy apod.)	Pohořelice, Rajhrad, Vranovice

Zajímavá místa na brněnské stezce

- **Rosa coeli** – zřícenina gotického kláštera v Dolních Kounicích
- **Slavkov u Brna** – nedaleko Slavkova se nachází památník Bitvy tří císařů
- **Rajhrad** – rajhradský klášter, kde se nachází památník písemnictví na Moravě
- **Úsek z Lovčiček do Kobeřic** – táhlé stoupání krásnou krajinou na okraj Ždánického lesa
- **Rozhledna Akátová věž výhon** – umístěna nedaleko Židlochovic

5.3.2 Bzenecká vinařská stezka

Se svými 26 km vyznačených tras je jednoznačně nejkratší stezkou z Moravských vinařských stezek. Bzenecká vinařská podoblast je nejmenší podoblastí na jižní Moravě.

Obrázek 7. Bzenecká vinařská stezka (šedé značení)

Zdroj: http://www.stezky.cz/cze/trasy/vinarske_stezky/bzenecka.htm, 13. 2. 2010

Stezka kopíruje hranice podoblasti. Severozápadní část vede Kyjovskou pahorkatinou, kde je rovněž nejvyšší bod celé trasy, který se nachází u obce Újezdec. Stoupání k tomuto místu bych hodnotil jako náročnější z pohledu cykloturisty, který přijede na rovinky jižní Moravy. Výhled však stojí za vynaloženou námahu. Bzenecká stezka se napojuje na Strážnickou, Uherskohradišťskou a Kyjovskou. Úsek mezi obcí Vážany a Bzencem je součástí Moravské vinné stezky (magistrály procházející všemi vinařskými regiony).

Charakteristika stezky a turistické cíle v obcích:

Tabulka 2. Charakteristika Bzenecké stezky

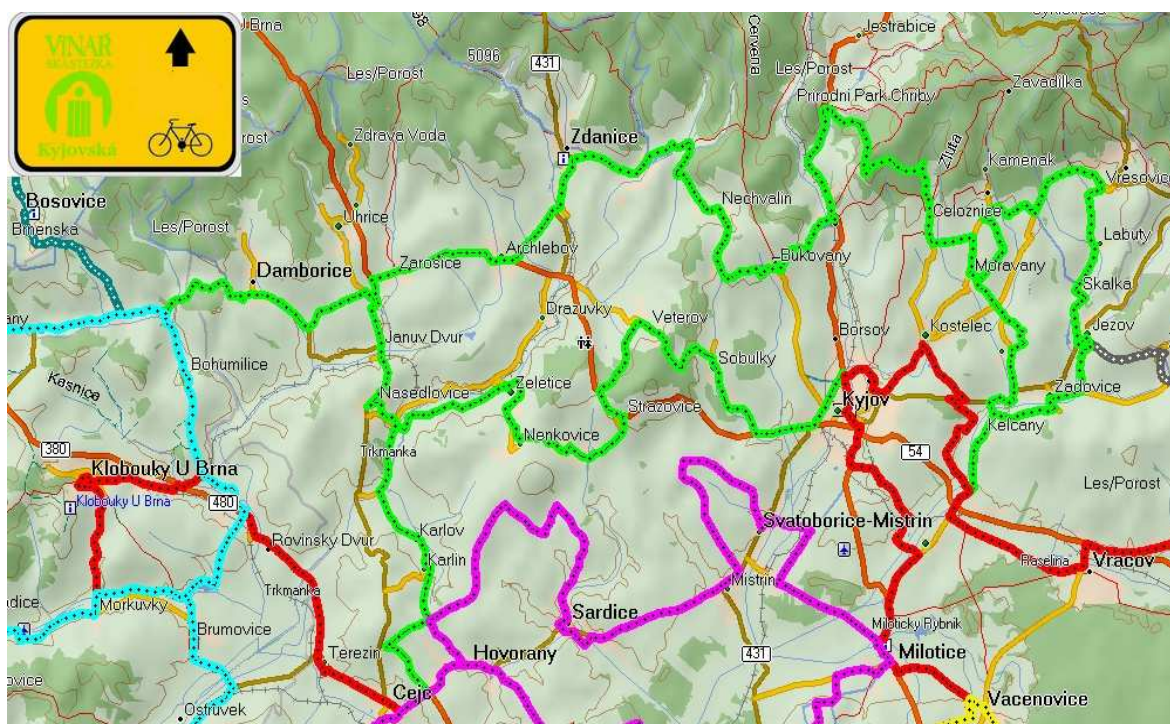
Celková délka trasy	26 km
Povrchy	90 % klidné silnice 3. třídy a zpevněné terénní úseky
Nadmořská výška	Okolo 200 m
Maximální převýšení	180 m
Stravovací zařízení	Vážany
Vinařské služby (vinné sklepy, atd.)	Vážany
Cyklistické služby (opravny apod.)	-

Zajímavá místa na Bzenecké stezce

- **Bzenec** – dominantou města je zámek z 18. století, který není veřejnosti přístupný. O víkendech jsou zde otevřeny jen zámecké zahrady, kde se nachází monumentální lípa, jejíž stáří se odhaduje na několik století
- **Domanínský Dvůr** – barokní hospodářská budova
- **Újezdec** – po jednom z náročnějších stoupání čeká nedaleko obce nádherný výhled na Dolnomoravský úval a v obci je k vidění nádherná „Hlaváčkova chalupa“, která je doposud obydlená, ale jakoby se tam zastavil čas

5.3.3 Kyjovská vinařská stezka

Kyjovská vinařská stezka je výzvou zkušeným cyklistickým harcovníkům. Svou pestrostí a biologickou hodnotou krajiny představuje lahůdku pro milovníky přírody. Trasa netvoří uzavřený okruh, ale navazuje se několika větvemi na Bzeneckou, Velkopavlovickou a Mtěnickou stezku.

Obrázek 8. Kyjovská vinařská stezka (zelené značení)

Zdroj: http://www.stezky.cz/cze/trasy/vinarske_stezky/kyjovska.htm, 13. 2. 2010

Pro své umístění, v Kyjovské pahorkatině a na okraji Chřibů, je charakteristická zvlněným terénem a občasným prudkým stoupáním. Severní část stezky lemuje přírodní park Ždánický les. Celá trasa se line nádhernou přírodou, kde se střídá barva lesů, remízků, vinic, sadů, polí a luk. Celková délka Kyjovské stezky je 85 km. Maximální převýšení stezky je 240 m. 70 % trasy je vedeno po klidných silnicích a 30 % po zpevněných a částečně nezpevněných polních a lesních cestách. V průvodci se uvádí, že je sjízdná za každého počasí, ale úsek Strážovice – Větřov bych nedoporučoval sjíždět za špatného počasí. Jestli vyjet, tak jen na dobrém horském kole.

Charakteristika stezky a turistické cíle v obcích:

Tabulka 3. Charakteristika Kyjovské stezky

Celková délka trasy	85 km
Povrchy	70 % silnice 3. Třídy a 30% zpevněné a nezpevněné lesní a polní cesty
Nadmořská výška	Až 450 m
Maximální převýšení	250 m
Stravovací zařízení	Bukovany, Čejč, Dambořice, Hovorany, Ježov, Kelčany, Kyjov, Moravany, Násedlovice, Nenkovice, Sobůlky, Veteřov, Vlkoš, Žarošice, Ždánice
Vinařské služby (vinné sklepy, atd.)	Čejč, Hovorany, Kyjov, Žádovice
Cyklistické služby (opravny apod.)	Kyjov

Zajímavá místa na Kyjovské stezce

- **Dambořice** – židovský hřbitov
- **Žarošice** – poutní místo
- **Ždánice** - Vrbasovo muzeum
- **Bukovany** - Bukovanský mlýn
- **Kyjov** – městská památková rezervace Kyjov
- **Hovorany** - chráněné přírodní lokality Skalky
- **Sobůlky** - terénní pozůstatky středověké tvrze

5.3.4 Mikulovská vinařská stezka

Okruh Mikulovské vinařské stezky se vine z Mikulova oběma směry podél státní hranice po tzv. „signálkách“, což byly původně cesty používané vojáky, kteří střežili hranici v době komunismu.

Obrázek 9. Mikulovská vinařská stezka (olivově zelené značení)

Zdroj: http://www.stezky.cz/cze/trasy/vinarske_stezky/mikulovska.htm, 13. 2. 2010

Směrem na jihovýchod od Mikulova stezka prochází Lednicko-valtickým areálem. Odtud se dále stáčí na severozápad a po silnicích 3. třídy vede až do obce Dolní Věstonice, kde překračuje nádrž Nové Mlýny a pokračuje po nezpevněné cestě lesem okolo nádrže. Tento úsek je z přírodního hlediska nejkrásnější na této stezce, nicméně bych nedoporučoval tento úsek jet za deště, protože některé části vedou svahem, který je za deště velmi kluzký.

Dále stezka pokračuje zpevněnou lesní cestou okolo soutoku řek Jihlava a Svratka až do turisticky významné obce Pasohlávky, kde se nachází velké rekreační centrum využívající vodních ploch novomlýnských nádrží. Stezka pokračuje směrem na jih do obce

Nový Přerov a odtud dále vojenskou signálkou zpět do Mikulova. V tomto úseku najdeme úžasnou ukázkou moderny ve sklepní architektuře a to u obce Březí. Jedná se o cihlovou lisovnu z 20. let minulého století. Tento komplex tvoří jeden z nejpůsobivějších souborů vinařských staveb na Moravě. Dva úseky Mikulovské vinařské stezky směřují souběžně s Moravskou vinnou stezkou a to úsek mezi Drnholcem a Mikulovem, kde se Moravská vinná stezka odpojuje a line se přes Pálavské vrchy až k obci Pavlov, kde se opět napojuje na Mikulovskou stezku a znovu se odpojuje těsně před soutokem řek Jihlava a Svratka. Celková délka stezky je 82 km. Největší převýšení je 100 m a to v úseku mezi Valticemi a Lednicí.

Charakteristika stezky a turistické cíle v obcích:

Tabulka 4. Charakteristika Mikulovské stezky

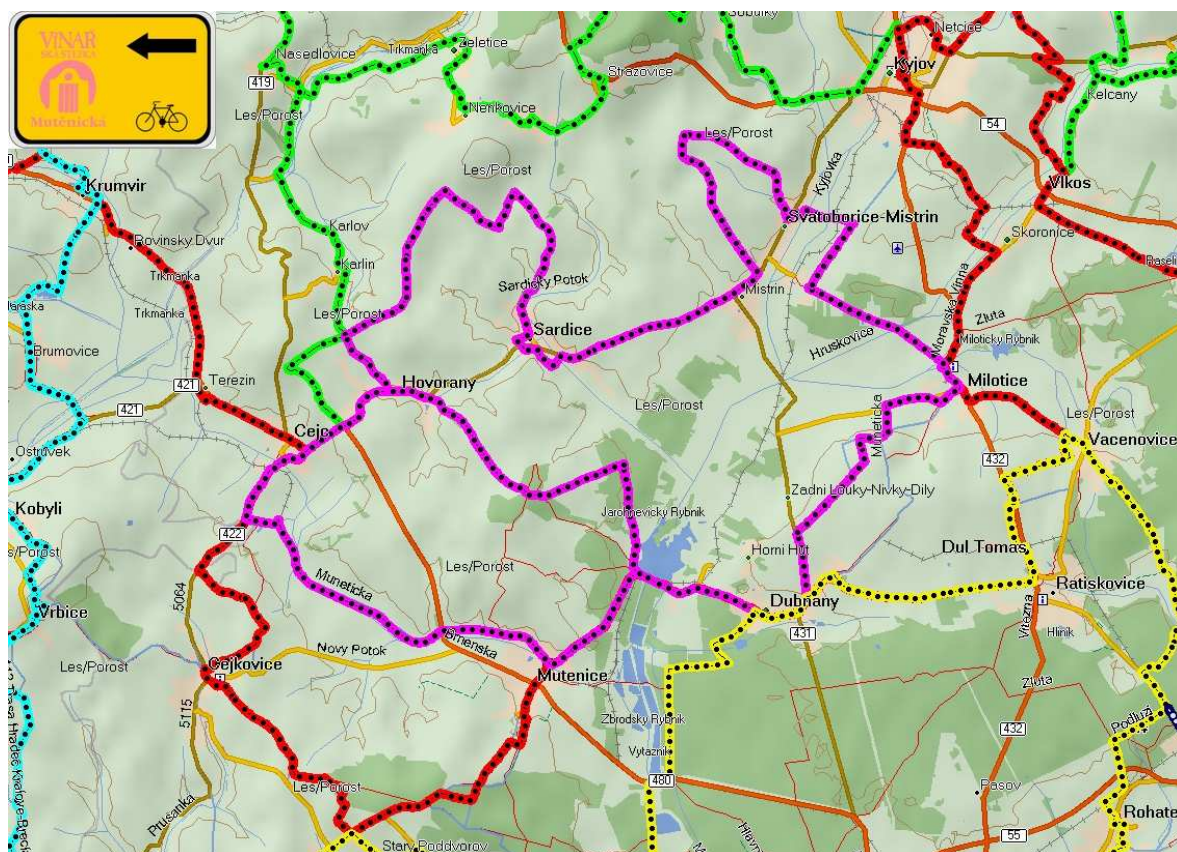
Celková délka trasy	82 km
Povrchy	Jižní část okruhu - asfaltový povrch bývalé signálky, severní část - silnice 3. třídy s terénními úseky kolem Nových mlýnů - zpevněná lesní cesta před Lednicí
Nadmořská výška	-
Maximální převýšení	100 m
Stravovací zařízení	Březí, Brod nad Dyjí, Dolní Věstonice, Hlohovec, Ivaň, Lednice, Mikulov, Novosedly, Nový Přerov, Pasohlávky, Pavlov, Sedlec, Strachotín
Vinařské služby (vinné sklepy, atd.)	Brod nad Dyjí, Dolní Věstonice, Ivaň, Lednice, Mikulov, Novosedly, Nový Přerov, Pasohlávky, Pavlov, Sedlec
Cyklistické služby (opravny apod.)	Lednice, Mikulov, Milovice, Pasohlávky

Zajímavá místa Mikulovské stezky

- **Dolní Věstonice** – archeologické naleziště předmětů z dob lovců mamutů
- **Lednice** – zámek a zámecké zahrady
- **Valtice** – zámecký areál a národní salón vín
- **Pasohlávky** – muzeum římské vojenské stanice
- **Březí** – cihlová lisovna
- **Lednicko-valtický** – areál je součástí světového kulturního dědictví UNESCO

5.3.5 Mutěnická vinařská stezka

Mutěnická vinařská stezka je dobře sjízdná nenáročná trasa rovinatou oblastí. Pouze západní část vede mírně zvlněným terénem. Tato stezka vede přes 90 % své délky po zpevněných polních cestách sjízdných za každého počasí.

Obrázek 10. Mutěnická vinařská stezka (světle fialové značení)

Zdroj: http://www.stezky.cz/cze/trasy/vinarske_stezky/mutenicka.htm, 13. 2. 2010

Stezka je složena ze dvou okruhů tvořících osmičku. Západní část formuje malý okruh - Mutěnice, Čejč, Hovorany a přes Jarohnevický rybník zpět do Mutěnic. Na této trase bych doporučil menší odbočku ze stezky do obce Čejkovice, kde je možno navštívit rozsáhlý komplex Templářských sklepů Čejkovice. Na Mutěnickou stezku se napojuje jihomoravská magistrála Moravská vinná stezka, Kyjovská a vinařská stezka Podluží. Oblast známá svou kultivovanou krajinou, kde vinohrady jen střídavě střídají sady ovocných stromů a pár remízků. Mutěnická vinařská stezka je nejkrásnější na podzim, kdy barevnost přírody doplňuje barevnost místních lidových krojů. Každý víkend, v rozmezí od

konce srpna až do půlky listopadu, se zde střídají lidové slavnosti – „hody“, přičemž každý víkend má hody jiná vesnice v regionu.

Charakteristika stezky a turistické cíle v obcích:

Tabulka 5. Charakteristika Mutěnické stezky

Celková délka trasy	65 km
Povrchy	90 % jsou zpevněné polní cesty
Nadmořská výška	-
Maximální převýšení	100 m
Stravovací zařízení	Čejč, Dubňany, Hovorany, Milotice, Mutěnice, Svatobořice-Mistřín, Šardice
Vinařské služby (vinné sklepy, atd.)	Čejč, Dubňany, Hovorany, Milotice, Mutěnice, Svatobořice-Mistřín
Cyklistické služby (opravny apod.)	Dubňany, Milotice

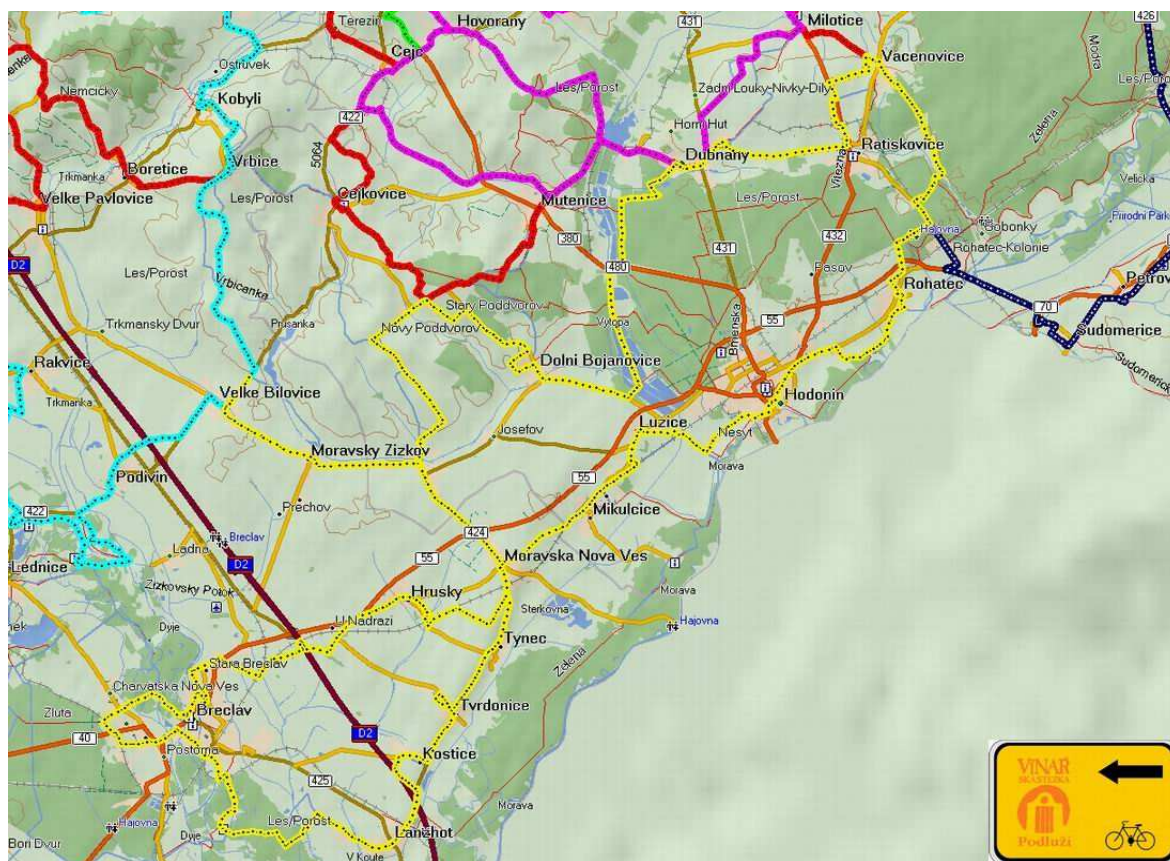
Zajímavá místa Mutěnické stezky

- **Milotice** – barokní zámek známý pod jménem - „Perla jihovýchodní Moravy“
- **Milotické šindele** – komplex starobylých sklepů
- **Mutěnice** – obec, ve které se nachází přes 500 vinných sklepů na 3600 obyvatel
- **„Pod dubňansků horů“** – komplex sklepů mezi Mutěnicemi a Dubňany
- **Templářské sklepy Čejkovice** – unikátní komplex templářských sklepů pod obcí, součástí sklepů je největší funkční dřevěný sud o objemu 20 250 litrů

Poslední dvě destinace sice neleží přímo na vyznačené stezce, nicméně jsou turisticky velmi atraktivní a od vyznačené trasy jsou vzdáleny do 3 km.

5.3.6 Vinařská stezka Podluží

Po Znojenské vinařské stezce je vinařská stezka Podluží se svými 113 kilometry druhou nejdelší mezi Moravskými vinařskými stezkami. Celá oblast se nachází v nejjihnější části České republiky.

Obrázek 11. Vinařská stezka Podluží (žluté značení)

Zdroj: http://www.stezky.cz/cze/trasy/vinarske_stezky/podluzi.htm, 13. 2. 2010

Celá jihovýchodní větev trasy je lemována klidnými lužními lesy. Trasa se v této části stezky vine většinou po zpevněných polních a lesních cestách. Severní část, která již opouští hranice vymezeného regionu Podluží a zasahuje do dolňáckého Slovácka, je vedena spíše po silnicích třetí třídy. Na trase mezi Břeclaví a Lanžhotem se stezka napojuje na okruh k soutoku řek Dyje a Morava. Toto místo sice neleží přímo na značené trase, ale určitě stojí za mírné odbočení. Podluží má celkově rovinatý charakter s maximálním převýšením 80 m.

Charakteristika stezky a turistické cíle v obcích:

Tabulka 6. Charakteristika Vinařské stezky Podluží

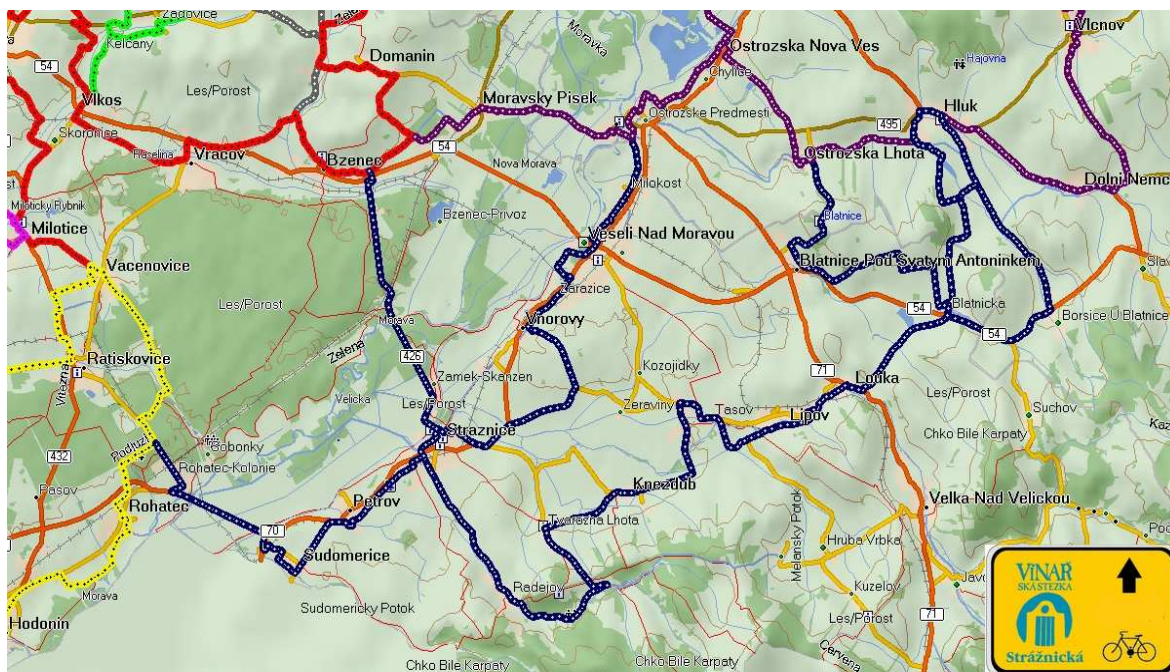
Celková délka trasy	115 km
Povrchy	Silnice 3. třídy a lesní a polní cesty, vyhledávaným terénem pro rodinné výlety jsou cyklostezky a zpevněné lesní úseky v okolí Ratíškovice
Nadmořská výška	-
Maximální převýšení	80 m
Stravovací zařízení	Břeclav, Charvátová Nová Ves, Dolní Bojanovice, Dubňany, Hodonín, Kostice, Prušánky, Ratíškovice, Satrý Poddvorov, Vacenovice
Vinařské služby (vinné sklepy, atd.)	Břeclav, Dubňany, Kostice, Ratíškovice, Týnec
Cyklistické služby (opravny apod.)	Břeclav, Dubňany, Ratíškovice

Zajímavá místa Podluží

- **Pohansko** – rozsáhlé velkomoravské hradiště, na jehož území leží lovecký zámek
- **Mikulčice** – jedno z hlavních center Velké Moravy, nachází se zde památník Velké Moravy
- **Dolní Bojanovice** – obec s nejbohatším folklorním kalendářem
- **Úsek Hodonín – Rohatec** – nádherná přírodní cesta lužním lesem po břehu Moravy
- **Zatopená štěrkovna v Moravské Nové Vsi** – přírodní koupání v průzračné vodě

5.3.7 Strážnická vinařská stezka

Strážnická vinařská stezka se line pohořím Bílé Karpaty a u řeky Moravy. Její celková délka je 101 km.

Obrázek 12. Strážnická vinařská stezka (tmavě modré značení)

Zdroj: http://www.stezky.cz/cze/trasy/vinarske_stezky/straznicka.htm, 13. 2. 2010

Jižní část stezky začíná v obci Sudoměřice. Napojení na stezku Podluží je zde vyřešeno poněkud nešťastně a to spojem po silnici první třídy. Dále vede trasa směrem do Petrova, kde je unikátní areál lidových sklepů známý pod názvem „Plže“.

Před Strážnicí se větví na tzv. „strážnický okruh“ a „blatnický okruh“. Strážnický okruh je určen spíše pro vyznavače klidné jízdy po rovině za historickými centry této oblasti např. Strážnice nebo Veselí nad Moravou. Vyznavači jízdy v kopcovité krajině si raději vyberou blatnickou část stezky. Ta hned po opuštění Strážnice začíná stoupat do kopců Bílých Karpat. Hned za obcí Radějov je nejprudší stoupání ze všech Moravských vinařských stezek. Odměnou za vynaloženou námahu je osvěžení v nádrži Lučina. Dále stezka pokračuje krajem divokých folklórních souborů až do Blatnice pod Svätým Antonínkem, odkud se přes Hluk stáčí a napojuje se na strážnickou část.

Charakteristika stezky a turistické cíle v obcích:

Tabulka 7. Charakteristika Strážnické stezky

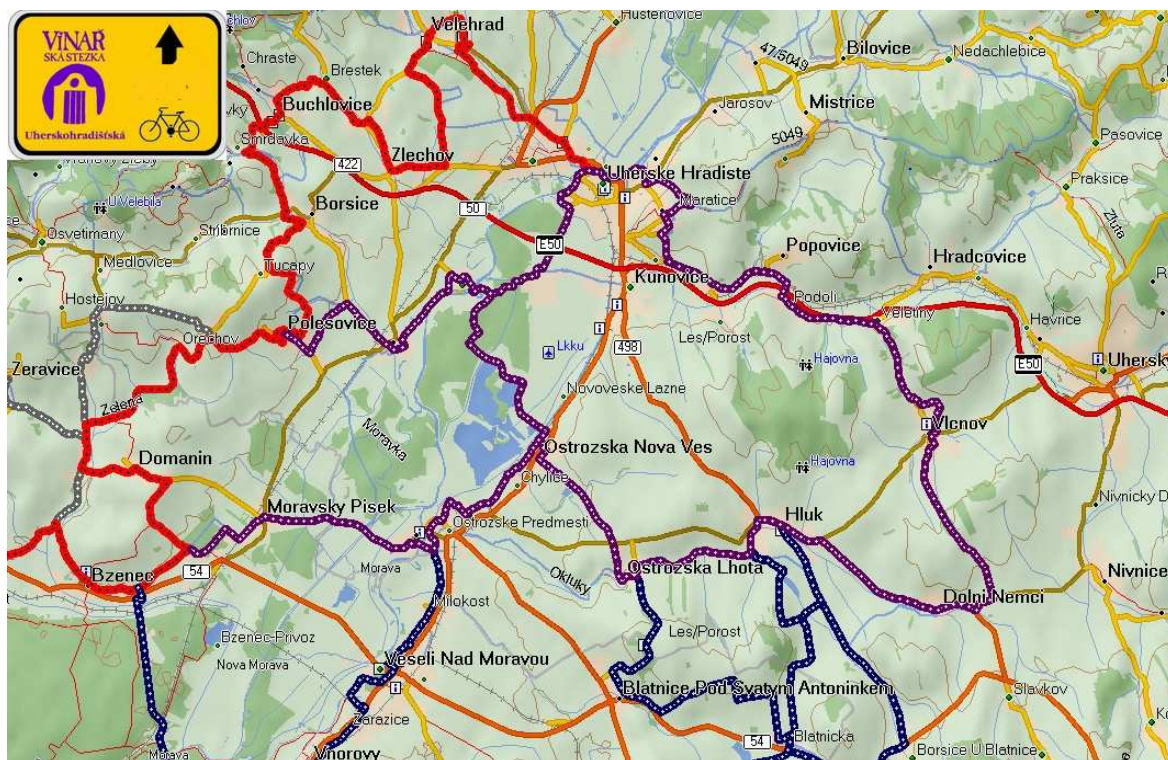
Celková délka trasy	101 km
Povrchy	80 % po silnicích 3. třídy, 20% po zpevněných nebo travnatých polních cestách
Nadmořská výška	-
Maximální převýšení	150 m
Stravovací zařízení	Blatnice pod Svatým Antonínkem, Boršice u Blatnice, Hroznová Lhota, Lipov, Petrov, Radějov, Strážnice, Sudoměřice, Uherský Ostroh, Vnorovy
Vinařské služby (vinné sklepy, atd.)	Blatnice pod Svatým Antonínkem, Blatnička, Boršice u Blatnice, Lipov, Petrov, Strážnice, Uherský Ostroh, Vnorovy
Cyklistické služby (opravny apod.)	Strážnice

Zajímavá místa Strážnické stezky

- **Plže v Petrově** – státní památková rezervace lidové sklepní architektury
- **Strážnice** – známá svým Muzeem vesnice jihovýchodní Moravy. V tomto skanzenu se v otevírací době můžete setkat s ukázkami lidových řemesel, krojů a architektury. Navíc se zde vždy na začátku léta koná mezinárodní folklórní festival, kde je možno spatřit lidový tanec „Verbuňk“, který je zapsán v UNESCO
- **Veselí nad Moravou** – významná městská památková zóna; možnost projížďky na Baťově kanále
- **Blatnice pod Svatým Antonínkem** – památková rezervace sklepní architektury „Pod starů horů“
- **Kopcovité úseky nad Radějovem** – nádherná cesta okrajovou částí CHKO Bílé Karpaty

5.3.8 Uherskohradišťská vinařská stezka

Uherskohradišťská vinařská stezka je vedena mírně zvlněnou pahorkatinou. Většina trasy míří po silnicích třetí třídy až na úsek mezi Dolním Němčím a Hlukem, kde je vedena po nezpevněné polní cestě. Proto pokud někdo chce projet celou stezku, tak by měl mít kolo, které je vhodné pro pohyb v terénu. Celková délka vyznačené trasy je 75 km, což ji řadí mezi kratší vinařské stezky.

Obrázek 13. Uherskohradišťská vinařská stezka (fialové značení)

Zdroj: http://www.stezky.cz/cze/trasy/vinarske_stezky/Uherskohradištska.htm, 13. 2. 2010

Jižní část stezky začíná u obce Moravský Písek, odkud dále pokračuje směrem na východ přes Uherský Ostroh, který tvoří bránu do mikroregionu Uherskohradištsko. Dále vede směrem na Ostrožskou Novou Ves, v jejímž okolí lemuje soustavu jezer, které jsou v letních měsících příjemnou osvěžující zastávkou. V Ostrožské Nové Vsi je rozcestník, odkud stezka pokračuje dvěma směry. Severní větev se stáčí přímo na Uherské Hradiště. Tato větev je vedena rovinnou krajinou, tudíž bývá volena spíše cyklisty, kteří přijeli více poznávat místní vína než cyklistické trasy. Východní větev je naopak vedena kopcovitou krajinou v Hluckých pahorkatinách. Prochází obcemi Hluk a Vlčnov (ten je znám svou

jedinečnou „Jízdou králů“) a dále se stáčí na Uherské hradiště. Zde se obě větve opět spojují a pokračují směrem na západ do Polešovic, kde končí.

Charakteristika stezky a turistické cíle v obcích:

Tabulka 8. Charakteristika Uherskohradišťské stezky

Celková délka trasy	75 km
Povrchy	Většina vede po kvalitních obslužných komunikacích
Nadmořská výška	-
Maximální převýšení	150 m
Stravovací zařízení	Nedakonice, Polešovice, Uherský Ostroh
Vinařské služby (vinné sklepy, atd.)	Mařatice, Polešovice, Uherský ostroh
Cyklistické služby (opravny apod.)	-

Zajímavá místa Uherskohradišťské stezky

- **Vlčnov** – areál vinných sklepů, živé a udržované tradice místního folkloru „Vlčnovské slavnosti – jízda králů“
- **Hluk** – památník lidové architektury od 17. do 20. stol. Vodní tvrz, kde je dnes příjemná vinárna
- **Ostrožská Nová Ves** – sirnaté lázně, Ostrožská jezera – přírodní koupání
- **Uherské Hradiště** – slovácká metropole, jejíž historické jádro bylo prohlášeno městskou památkovou rezervací
- **Polešovice** – možnost exkurze v pěstitelské stanici, kde byl vyšlechtěn Muškát Moravský

5.3.9 Velkopavlovická vinařská stezka

Velkopavlovická vinařská stezka by se dala rozdělit z hlediska geomorfologie na dvě části. Jihozápadní část vede převážně rovinatou krajinou dolnomoravského úvalu, naopak severovýchodní část protíná zvlněnou pahorkatinu Ždánického lesa.

Obrázek 14. Velkopavlovická vinařská stezka (světle modré značení)

Zdroj: http://www.stezky.cz/cze/trasy/vinarske_stezky/velkopavlovicka.htm, 14. 2. 2010

Celkově ji tvoří 110 kilometrů vyznačených tras s největším převýšením 160 metrů. Celou trasu tvoří dva okruhy. Jižní část je vedena zámeckými zahradami Lednicko-valtického areálu v okolí Janova hradu. Odtud dále pokračuje přes Podivín na Velké Bílovice. Mezi Podivínem a Velkými Bílovicemi je stezka vedena po silnici první třídy, i když popravdě nechápu proč. Dá se ale zvolit varianta po zpevněné polní cestě, kde je pouze zemědělský provoz. Úsek Velké Bílovice přes Vrbici až do Kobylic je veden polní cestou mezi největšími vinohrady v české republice. Cesta se dělí v Brumovicích, kde začíná malý severní okruh, který má výškový rekord celé stezky. Leží na úseku mezi

Šitbořicemi a Křepicemi ve výšce 381 m. n. m. Jsou odsud nezapomenutelné výhledy na CHKO Pálava a také na jižní svahy vinic ve Ždánickém lese. Za Řepicemi se stezka opět stáčí na jih a přes Hustopeče a Šakvice okolo východního cípu novomlýnských nádrží se line přes vinařsky významné obce Zaječí a Rakvice opět do Lednice. V Hustopečích ji protíná Moravská vinná stezka, která prochází přes Velké Pavlovice až do Vrbice.

Charakteristika stezky a turistické cíle v obcích:

Tabulka 9. Charakteristika Velkopavlovické stezky

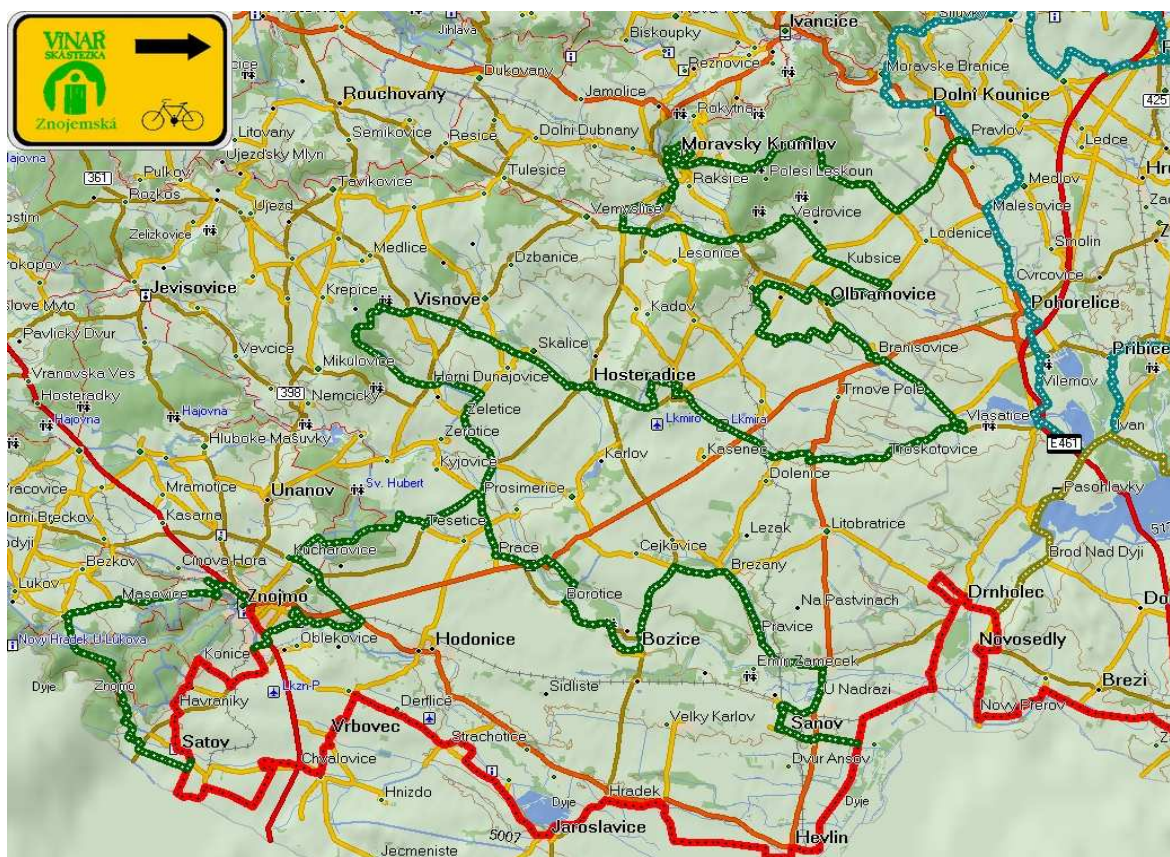
Celková délka trasy	110 km
Povrchy	Silnice 3. třídy, některé terénní úseky napříč vinohrady s místy dalekých výhledů do krajiny.
Nadmořská výška	Až 381 m. n. m.
Maximální převýšení	160 m
Stravovací zařízení	Boleradice, Brumovice, Diváky, Hustopeče, Kobylí na Moravě, Křepice, Krumvíř, Kurdějov, Nikolčice, Nosislav, Starovice, Šakvice, Šitbořice, Uherčice, Velké Hostěrádky, Velké Němčice, Vrbice, Zaječí
Vinařské služby (vinné sklepy, atd.)	Hustopeče, Kobylí na Moravě, Krumvíř, Kurdějov, Nosislav, Rakvice, Starovice, Šitbořice, Velké Vílovice, Velké Němčice, Vrbice, Zaječí
Cyklistické služby (opravy apod.)	Hustopeče, Kobylí na Moravě, Nosislav

Zajímavá místa Velkopavlovické stezky

- **Lednice** – zámek ve stylu anglické gotiky
- **Janův hrad** – součást Lednicko-Valtického areálu s rozsáhlými zahradami
- **Rozhledna „Hradištěk“** – leží na stezce mezi Velkými Bílovicemi a Vrbicí
- **Templářské sklepy Čejkovice** – neleží přímo na stezce, ale stojí za malou zajižďku
- **Vrbice** – sklepy zde původně sloužily jako obydlí a kryty v podzemí, některé sklepy jsou až třípatrovým komplexem
- **Velké Bílovice** – největší vinařská obec v ČR, možnost prohlídek v Habánských sklepech

5.3.10 Znojemská vinařská stezka

Se svými 165 kilometry je Znojemská vinařská stezka nejdelší ze všech vinařských stezek. Přes 80 % celkové délky trasy je vedeno po silnicích třetí třídy. Zbytek je veden většinou po nezpevněných polních a lesních cestách.

Obrázek 15. Znojemská vinařská stezka (tmavě zelené značení)

Zdroj: http://www.stezky.cz/cze/trasy/vinarske_stezky/znojemska.htm, 14. 2. 2010

Severní část je spíše rovinatého charakteru. Části nacházející se severně a západně od města Znojma jsou více členité. Svým nejzápadnějším cípem zasahuje stezka do Národního parku Podyjí. Směrem dál na jihovýchod se stezka napojuje na Moravskou vinnou. Začátek celé trasy se v průvodcích uvádí v Moravském Krumlově, který je známý spíše Slovanskou Epopejí od Alfonze Muchy než svou vinařskou tradicí. Nicméně se nachází v okrajové části vinařského regionu. Po opuštění Moravského Krumlova je zhruba padesátikilometrový úsek, ze kterého je krásný výhled na Pálavu. První kopce, na jejichž jižních svazích jsou vysázeny vinice, se objevují u Miroslavi. Odtud stezka vede po silnici s vyšším provozem až do Hostěradic, odkud dále pokračuje klidnějšími cestami do

Višňové. Asi 4 km za Višňovou stezka prochází lesem, kde má turista možnost osvěžit se v přehradě nedaleko Horních Dunajovic. Dále směřuje stezka přímo na jih do Prosiměřic, kde se dělí na dvě větve. Východní pokračuje přes Lechovice, Božice až do Šanova, kde se napojuje na Moravskou vinnou stezku. Západní větev se stáčí na jih až ke Znojmu, kde se opět napojuje na Moravskou vinnou stezku nebo pokračuje dál na západ směrem do Národního parku Podyjí.

Charakteristika stezky a turistické cíle v obcích:

Tabulka 10. Charakteristika Znojenské stezky

Celková délka trasy	165 km
Povrchy	80 % tvoří silnice 3. třídy, 20% zpevněné nebo travnaté polní cesty či cyklostezky
Nadmořská výška	-
Maximální převýšení	150 m
Stravovací zařízení	Citonice, Dobšice, Hnanice, Mašovice, Podmolí, Prosiměřice, Těšetice, Vlasatice, Znojmo
Vinařské služby (vinné sklepy, atd.)	Dobšice, Hnanice, Kuchařovice, Rybníky, Šatov, Vlasatice, Znojmo
Cyklistické služby (opravny apod.)	Šatov, Znojmo

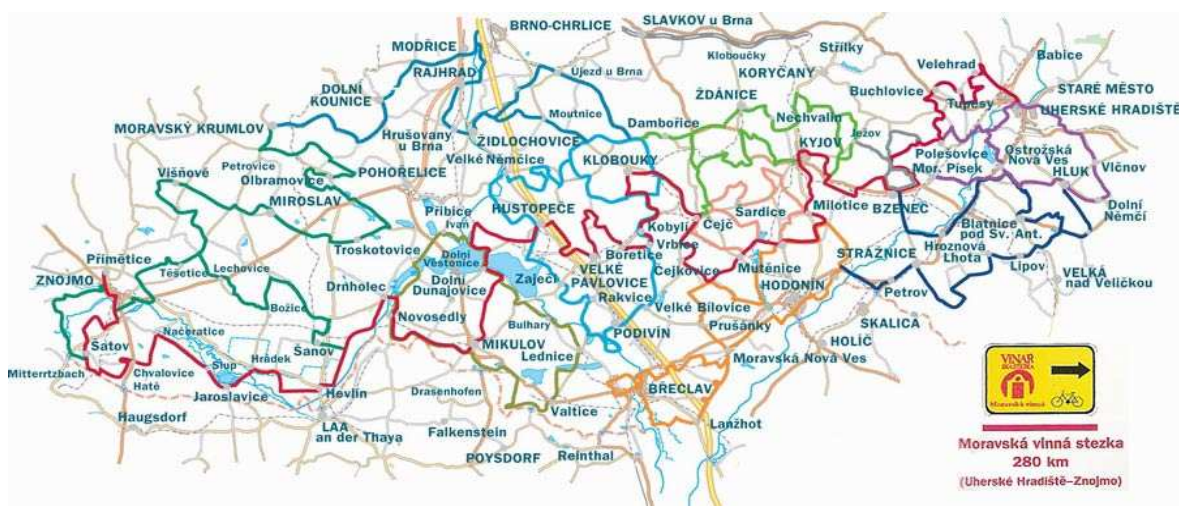
Zajímavá místa Znojenské stezky

- **Znojmo** – významná městská památková zóna; několikapatrový labyrint chodeb a sklepů a významný Loucký klášter, kde je stálá expozice Muzea vinařství a bednářství; unikátní gotická krypta pod klášterním kostelem
- **Šatov** – nachází se zde nádherný malovaný sklep, tento spletitý labyrint vyhloubený v pískovci byl vymalován místním lidovým umělcem - zobrazuje jak výjevy z minulosti, tak i smyšlené postavy
- **Šobes** – jedna z nejznámějších a nejkrásnějších vinic na území znojemského mikroregionu se rozkládá přímo v srdci Národního parku Podyjí; v letních měsících je nad vinicí stánek, kde je možno ochutnat víno přímo z této vinice
- **Hnanice** – obec ležící takřka na hranicích s Rakouskem je známá svou nádhernou sklepni kolonií

- **Višňové** – v roce 2006 zde bylo otevřeno multifunkční cyklistické centrum, dokonce i se sprchami; místní vodní nádrž nabízí možnost osvěžení v letních měsících
- **Národní park Podyjí** – krajina výjimečně zachovaných zalesněných meandrů řeky Dyje; z rakouské strany navazuje Nationalpark Thayatal, dohromady tak tvoří přeshraniční bilaterální území

5.3.11 Moravská vinná stezka

Moravská vinná stezka je páteřní trasa vinoucí se téměř všemi jednotlivými vinařskými mikroregiony jižní Moravy a protíná sedm z deseti moravských vinařských stezek. Začíná ve starobylém Znojmě a končí ve slovácké metropoli Uherském Hradišti.

Obrázek 16. Moravská vinná stezka (červené značení)

Zdroj: <http://www.cyklotoulky.cz/clanky/clanky-display/cyklostezky/ceska-republika/moravske-vinarske-stezky-moravska-vinna-stezka/00199/> 14. 2. 2010

Celková délka trasy je téměř 300 kilometrů. Stezka protíná 70 vinařských obcí, deset chráněných přírodních lokalit a najdeme na ní množství významných historických a architektonických památek. Tato vinařská magistrála nabízí svou délkou a možnostmi zastávek několikadenní cyklovýlet s rozmanitými možnostmi posezení ve vinných sklepech.

Nejzajímavější místa na stezce

- **Znojmo** – městská památková zóna, Loucký klášter s muzeem vinařství a bednářství
- **Slup** – technická památka renesanční mlýn se čtyřmi funkčními mlýnskými koly
- **Jaroslavice** – největší sklepní labyrint archívů na území ČR
- **Mikulov** – nádherný renesanční zámek, kde je u vchodu do zahrad ke spatření jeden s nejstarších dochovaných lisů na území jižní Moravy
- **CHKO Pálava**
- **Dolní Věstonice** – v renesanční budově radnice je zde umístěna stálá archeologická expozice z dob lovců mamutů
- **Kraví hora** – recesistické sdružení vinařů, kteří si v katastru obce Bořetice u Velkých Pavlovic zřídili v prostoru vinných sklepů svobodnou spolkovou republiku
- **Čejkovice** – historií opředené Templářské sklepy, ve kterých se nachází největší funkční sud na území ČR o objemu 20 250 litrů
- **Milotice** – barokní zámek a sklepní vesnička tzv. „milotické šindele“
- **Kyjov** – centrum folklórního regionu Dolňácka, jednou za čtyři roky se zde pořádá největší folklórní festival regionu „Slovácký rok“. Tento festival sahá svou tradicí až do roku 1921. Nejbližší ročník se bude konat v roce 2011. Rovněž se zde nachází ve sklepní uličce Šišót stálá vinařská expozice o historii vinařství v Kyjově a okolí.
- **Bzenec** – dominantou města je zámek z 18. století, který není veřejnosti přístupný. O víkendech jsou zde otevřeny jen zámecké zahrady, kde se nachází monumentální lípa, jejíž stáří se odhaduje na několik století.
- **Buchlovice** – zámek ve stylu pozdní renesance a na kopci nad vesnicí se nachází novogotický hrad Buchlov.
- **Velehrad** – významné poutní místo jižní Moravy
- **Uherské Hradiště** – městská památková rezervace

5.4 Komparace jednotlivých stezek

Smyslem komparativní analýzy je určení cyklistické atraktivity jednotlivých vinařských stezek. V případě této komparativní analýzy jsou kritéria zvolena podle standardních požadavků cykloturistů doplněných o oblast možnosti ochutnávek vína, které jsou jedním z hlavních cílů turistů na jižní Moravě

Kritéria, dle kterých se bude analýza provádět:

1. Fyzická náročnost jednotlivých stezek - délka a profil trasy
2. Podpora enoturismu v rámci obcí spadajících do jednotlivých vinařských podoblastí
3. Přírodní krásy a kulturní památky v jednotlivých podoblastech

5.4.1 Kritérium I. - Hodnocení fyzické náročnosti jednotlivých stezek

Tabulka 11. Přehled délek, maximálního převýšení a náročnosti stezek

Vinařská stezka	Délka	Max. převýšení	Náročnost
Brněnská vinařská stezka	130 km	120 m	2
Bzenecká vinařská stezka	26 km	180 m	1
Kyjovská vinařská stezka	85 km	250 m	3
Mikulovská vinařská stezka	82 km	100 m	1
Mutěnická vinařská stezka	65 km	100 m	1
Vinařská stezka Podluží	115 km	80 m	2
Strážnická vinařská stezka	101 km	150 m	2
Uherskohradišťská vinařská stezka	75 km	150 m	2
Velkopavlovická vinařská stezka	110 km	160 m	2
Znojemská vinařská stezka	165 km	150 m	2
Moravská vinná stezka	297 km	240 m	2

Náročnost (Tabulka 11) je hodnocena pomocí stupnice uváděné na většině webových stránek, které se zabývají cykloturistikou. Jedná se o následující pětibodovou stupnici:

- **Stupeň 1** - Trasa po rovinném terénu či s mírným převýšením, není nutná zvláštní kondice ani výbava kola, trasu lze zkrátit tak, aby ji zvládly i děti.

- **Stupeň 2** - Trasa po rovinatém terénu s občasným prudším stoupáním, které nebývá moc dlouhé. Trasy jsou vedeny po zpevněném i nezpevněném povrchu, není nutná předchozí příprava.
- **Stupeň 3** - Trasa převážně v kopcovitém terénu spojené s delšími úseky stoupání, s dlouhými silničními etapy nebo s jízdou po nezpevněných cestách. Je zde vhodný předchozí trénink a horský převod.
- **Stupeň 4** - Trasa s dlouhými úseky intenzivního stoupání, s velkým převýšením, velmi obtížným terénem s možností terénních překážek. Nutná dobrá fyzická kondice, horský převod je podmínkou.
- **Stupeň 5** - Trasa vedena horskými pěšinami, kde narazíme na prudká klesání a stoupání, exponovaný terén. Nutnost občasného přenášení, nutná vynikající fyzická kondice.

Moravské vinařské stezky se rozkládají převážně na rovinaté jižní Moravě, což by mohlo znamenat nižší náročnost (Tabulka 11). Výjimku zde tvoří pouze Kyjovská vinařská stezka, která se vine Kyjovskou pahorkatinou, okrajem Ždánického lesa a úpatím Chřibů. Z pohledu náročnosti bych Kyjovskou stezku ohodnotil jako nejnáročnější, přestože zdaleka není nejdelší. Na druhém místě v celkové fyzické náročnosti bych uvedl Znojenskou stezku, a to díky její délce a kopcovitým úsekům v oblasti Národního parku Podyjí. Na třetím místě bych shodně ohodnotil tři stezky. Jsou to Brněnská, Strážnická a Velkopavlovická stezka. Nižší náročnost z hlediska délky stezky je u nich kompenzována výškovým profilem trasy a naopak. Tento aspekt lze demonstrovat na porovnání Strážnické a Brněnské stezky. První z nich měří 101 km, avšak její jihovýchodní část je rozložena v předhůří Bílých Karpat a velký úsek celé trasy je tedy značně kopcovitý. Druhá svou délkou 130 km Strážnickou stezku předčí, nicméně celá trasa je vedena převážně rovinatým a mírně zvlněným terénem. Malou výjimku tvoří její jihovýchodní část, kde se nachází několik kopců okrajové části Ždánického lesa.

O něco méně náročná (Tabulka 11) je opět hned trojice stezek. Patří mezi ně Mikulovská, Uherskohradišťská a Podluží. Ta je sice dlouhá 115 km, ale jde o rovinatou stezku vinoucí se podél lužních lesů okolo řeky Moravy. Mezi nejméně náročné stezky patří Mutěnická vinařská stezka se svými 65 km a jako poslední lze hodnotit Bzeneckou vinařskou stezku s pouhými 26 km. Jednoznačně nejnáročnější je ovšem Moravská vinná

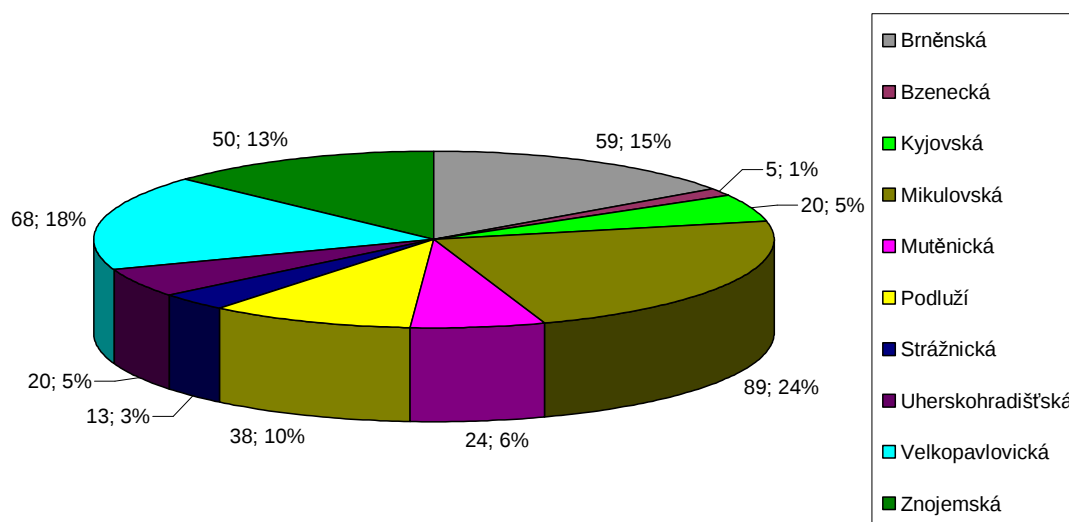
stezka, která je jakousi páteří všech ostatních, a proto je nutno ji klasifikovat odděleně. Vine se významnými místy všech podoblastí a měří takřka 300 km.

Jednotlivé trasy je možno rozdělit také podle časové náročnosti, tedy počtu dnů potřebných k jejich projetí. V tomto ohledu je lze dělit na *jednodenní* - mezi něž patří stezky Bzenecká, Mutěnická, Uherskohradišťská a Kyjovská. Mezi *dvoudenní* bych zařadil stezku Brněnskou, Mikulovskou, Podluží, Strážnickou a Velkopavlovickou. Jako *jediná třídní* se jeví Znojemská stezka. Za *vícedenní* bych označil Moravskou vinnou stezku. Toto třídění je však značně subjektivní. Záleží na zdatnosti cyklistické skupiny a také na zájmech a preferencích. Pokud někdo jede s cílem vyloženě projet daný úsek a nezastavovat ani v nejzajímavějších místech nebo ve vyhlášených pohostinstvích, pak může projet i třídní trasu za jeden den.

5.4.2 Kritérium II. - Podpora enoturismu v jednotlivých vinařských podoblastech

V roce 2010 je celkově naplánováno 486 akcí nejrozličnějšího typu na podporu enoturismu na území jižní Moravy. Tyto podpůrné akce jsou iniciativou měst a vinařů a mají za cíl podpořit rozvoj cestovního ruchu a zviditelnit jednotlivé výrobce vín. Toto číslo je oficiální počet nahlášený Svazem vinařů České republiky pro rok 2010. Celkový počet je však jistě větší. Nejsou zde totiž započítány akce, které nestihly nahlásit přesný termín konání před uzávěrkou pro oficiální kalendář vinařských akcí, nebo jde o místní výstavy soukromníků, kteří nestojí o zviditelnění svých vín.

Jednotlivé akce jsou rozděleny do podoblastí, které jsou úzce spjaté s jednotlivými vinařskými stezkami.

Obrázek 17. Počet vinařských akcí v jednotlivých podoblastech

Jak je vidět z grafu č. 17, neexistuje přímá úměra mezi velikostí vinařské podoblasti a počtem pořádaných akcí v oblasti podpory enoturismu. Nejlepším důkazem tohoto tvrzení je porovnání velikosti Znojemské a Mikulovské podoblasti s celkovým počtem akcí konaných v daných regionech. Mikulovská vinařská podoblast je počtem svých akcí jednoznačně největším lákadlem pro turisty. Z procentuálního vyjádření lze vyčíst, že téměř čtvrtina všech akcí (přesněji 23,06 %) pořádaných na jižní Moravě se odehrává právě zde. Zásadní podíl na tomto faktu nesou zejména města Valtice a Lednice, které jsou centrem vinařství na jižní Moravě a samy o sobě jsou velkým turistickým lákadlem.

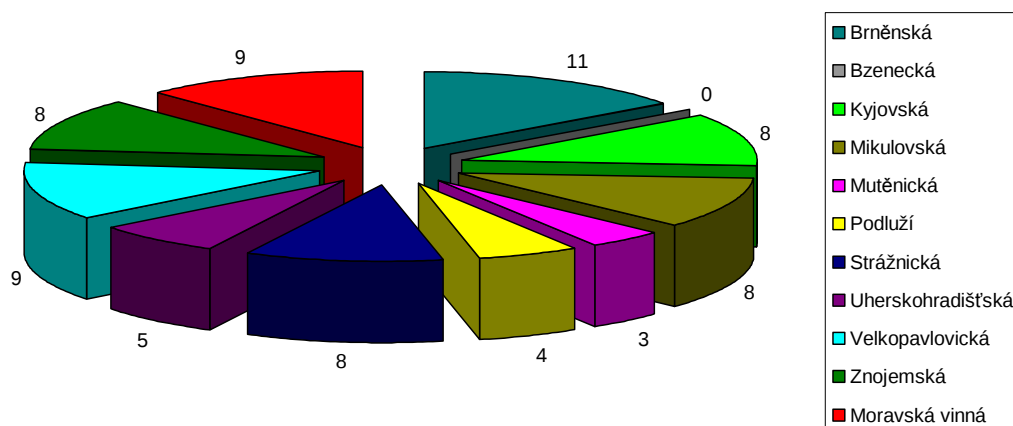
Na druhém místě v počtu konaných akcí pro rok 2010 je podoblast Velkopavlovická s procentuálním podílem 17,62 %. Na třetí místo se řadí Brněnská podoblast. Díky velké poptávce se v Brně konají výstavy a semináře vystavovatelů z jiných krajů, které jsou rovněž započítávány statistickými databázemi Svazu vinařů České republiky jako akce na podporu enoturismu. Čtvrtou příčku okupuje největší Znojemská podoblast s 12,95 %. Celkovým počtem 50 naplánovaných akcí, vzhledem ke své velikosti, značně pokulhává za prvními dvěma místy. Na pátém místě je podoblast Podluží, jež je při srovnání velikosti oblasti a počtu akcí také ve stínu za Mikulovskou a Velkopavlovickou oblastí. Pro oblast Podluží je pro rok 2010 naplánováno 38 vinařských akcí, což v procentuálním vyjádření odpovídá 9,84 %. Mutěnická podoblast jako druhá nejmenší předčila hned tři větší oblasti – Kyjovskou, Uherskohradištskou a Strážnickou. V této podoblasti se koná 24 akcí, což

představuje 6,22 % z celkového počtu. Na předposledním místě, v oblasti podpory enoturismu, jsou Kyjovská a Uherskohradištská podoblast se stejným počtem 20 akcí, což činí shodně 5,18 %. Na posledním místě figuruje Bzenecká podoblast. Není se čemu divit, protože v rámci srovnání velikostí je tato podoblast oproti ostatním pouhým trpaslíkem.

Tento rozbor slouží k porovnání atraktivnosti jednotlivých vinařských stezek a regionů. Napomáhá k výběru dané lokality z pohledu možnosti ochutnávky vín nebo z pohledu možnosti účasti na různých slavnostech spojených s vínem. Z rozboru jednoznačně plyne, že největší možnosti skýtá prostředí Mikulovské vinařské stezky a nejmenší možnosti oblast Bzenecké stezky. Do dané statistiky byly započteny pouze akce, které byly konány pod záštitou Svazu vinařů České republiky. Nejsou zde započítány čistě folklórní akce, které jsou taktéž spojeny s možnostmi ochutnávek.

5.4.3 Kritérium III. - Přírodní krásy a kulturní památky

Jedním z mnohých způsobů relaxace je provozování jakékoliv formy turistiky v přírodním prostředí. Moravské vinařské stezky jsou vedeny nejen podél vinohradů, ale také procházejí, nebo jsou vedeny, v těsné blízkosti nejrozličnějších chráněných přírodních území. V této části je uveden počet přírodních památek, rezervací, parků, chráněných krajinných oblastí nebo národního parku, na které může cyklista narazit v rámci vinařských stezek. Jediným kvantifikovatelným ukazatelem pro možnost porovnání v tomto ohledu je počet jednotlivých chráněných území, která se nacházejí v bezprostřední blízkosti jednotlivých stezek. Vycházel jsem z internetových zdrojů <http://www.biolib.cz/> a <http://www.mapy.cz/>.

Obrázek 18. Počet chráněných území v okolí jednotlivých vinařských stezek

Pro cyklistu, který vyhledává přírodní krásy, je v tomto ohledu nejatraktivnější Brněnská vinařská stezka se svým celkovým počtem 11 chráněných území - 5 přírodních památek, 2 přírodní parky a 4 přírodní rezervace. Za nejvýznamnější dvě lokality bych zde považoval přírodní park Ždánický les v jihovýchodní části trasy a přírodní rezervaci Pláckův les a říčka Šatava, která se nachází v její jižní části stezky.

S počtem celkem 9 chráněných území jsou Moravská vinná a Velkopavlovická stezka řazeny na druhé místo co se týče počtu přírodních chráněných území. V rámci Moravské vinné se zde nachází CHKO Pálava, kterou bych zde považoval za největší dominantu celé stezky. Dále jsou to 2 přírodní památky, 2 národní přírodní rezervace a 4 přírodní rezervace. U Velkopavlovické stezky je to národní přírodní rezervace Lednické rybníky, která je dominantou této stezky. Jedná se o součást Lednicko-valtického areálu, který je celý zapsán do seznamu kulturního dědictví v organizaci UNESCO. Dále zde najdeme 1 národní přírodní památku, 5 přírodních památek a 2 přírodní rezervace.

Třetí příčku v rámci tohoto kritéria okupují hned čtyři stezky - Kyjovská, Mikulovská, Strážnická, a Znojemská. Kyjovská stezka se vyznačuje kopcovitostí krajinou přírodních parků Ždánický les a Chřibý. Jinak se zde můžeme setkat s 1 národní přírodní památkou, 2 přírodními rezervacemi a 3 přírodními památkami. Mikulovská stezka

obkružuje CHKO Pálava, ale neprotíná ji. Nicméně je na ni téměř z devadesáti procent výhled. Za důležitou zde považuji národní přírodní rezervaci Lednické rybníky a národní přírodní památku Pastvisko u Lednice. Dále se zde vyskytují 3 přírodní rezervace a 1 přírodní památka. V rámci strážnické stezky jsou stěžejní lokalitou CHKO Bílé Karpaty ve východní části stezky a dalších 7 přírodních památek v této sekci. Poslední Znojemská stezka má oproti ostatním něco navíc, neboť prochází Národním parkem Podyjí. Zde se nám můžou naskytnout nezapomenutelné pohledy na meandry Dyje. Po celé délce této stezky se můžeme setkat s národní přírodní památkou Miroslavské kopce a 6 přírodními památkami.

Čtvrtou pozici obsazuje Uherskohradišťská stezka se svými 5 chráněnými územími. Dominantní jsou, nedaleko od sebe umístěné, přírodní rezervace Kovářův žleb a Vlčnovský háj. Na stezce se můžeme setkat se 4 přírodními památkami.

Podluží může nabídnout 4 chráněná území. Mezi významné se zde dá zařadit národní přírodní památka „Váté písky“. Jinak se zde najdeme přírodní park Niva Dyje a 2 přírodní památky.

Mutěnická památka, jakožto druhá nejmenší, může nabídnout pouze tři přírodní rezervace. Jmenovitě to jsou Špidláky, Horky a Hovoranské louky.

Bzenecká stezka, jako nejmenší, má málo toho, co může nabídnout. Z vytyčeného kvantifikovatelného kritéria se zde nenachází žádná z takovýchto oblastí. Nicméně tato stezka může nabídnout nádherný výhled na Dolnomoravský úval z míst nedaleko od obce Újezdec.

5.4.4 Souhrn výsledků

Pro názornost uvádím celkovou tabulku, která shrnuje všechna výše uvedená kritéria komparativní analýzy.

Tabulka 12. Souhrnná tabulka komparativní analýzy

Vinařská stezka	Délka	Max. převýšení	Náročnost	Počet vinařských akcí	Počet chráněných území
Brněnská vinařská stezka	130 km	120 m	2	59	11
Bzenecká vinařská stezka	26 km	180 m	1	5	0
Kyjovská vinařská stezka	85 km	250 m	3	20	8
Mikulovská vinařská stezka	82 km	100 m	1	89	8
Mutěnická vinařská stezka	65 km	100 m	1	24	3
Vinařská stezka Podluží	115 km	80 m	2	38	4
Strážnická vinařská stezka	101 km	150 m	2	13	8
Uherskohradištská vinařská stezka	75 km	150 m	2	20	5
Velkopavlovická vinařská stezka	110 km	160 m	2	68	9
Znojemská vinařská stezka	165 km	150 m	2	50	8
Moravská vinná stezka	297 km	240 m	2	-	9

Tabulka č. 12 sjednocuje nejdůležitější poznatky vyplývající z komparativní analýzy. Cykloturista si může na základě svých individuálních potřeb najít nevhodnější variantu pro své toulky moravskou krajinou.

6 DISKUSE

Mohu konstatovat, že oblast enoturistiky je v současné době velmi rozvíjející se odvětví turistiky v rámci jižní Moravy. Díky projektu Moravské vinařské stezky došlo k rozšíření možností poznání jednotlivých vinařských podoblastí jihomoravského kraje pomocí kola v rámci jedinečné sítě cyklistických tras. Již tato úvaha přináší první nesrovnalost. Celý projekt nese v názvu výraz „stezky“, přičemž z teoretických východisek je zřejmé, že se jedná o soustavu cyklotras, jelikož jsou z velké části vedeny po silnicích III. třídy a nikoli po samostatných stezkách.

V rámci podpory enoturistiky nepovažuji za dostačující počet pořádaných akcí, které mají v programu aktivity sportovního charakteru. Jedinou akcí, která má spojitost s cyklistikou, je každoroční otevírání a uzavírání Uherskohradištské vinařské stezky, které je spojeno s ochutnávkami tamějších vín a specialit tamní kuchyně. Jedná se ale bohužel o jedinou akci tohoto typu pořádanou v rámci oficiálního kalendáře svazu vinařů České republiky. Existuje mnoho malých regionálních cyklistických závodů. Bohužel žádný nemá jako prioritní zájem podporu enoturistiky na jižní Moravě. Nejsou to jen akce typu závodů, ale také chybí akce pořádané pro děti.

Po provedení analýzy je možno konstatovat, že Moravské vinařské stezky jsou díky svému výškovému profilu velkým cykloturistickým lákadlem nejen pro zdatné cyklisty, ale také pro začátečníky. Trasy jsou zde vesměs vedeny nenáročným rovinným terénem až na pár úseků, které se dají považovat za náročnější. Důležitým aspektem komparativní analýzy je rovněž počet akcí na podporu enoturistiky. Pokud jde cyklistům o propojení jízdy na kole mezi vinicemi s možností zúčastnit se koštu vín, pak je pro ně nejvýhodnější Mikulovská a Velkopavlovická stezka, kde celkový počet vinařských akcí převyšuje ostatní stezky. Zde však přichází otázka, zda ochutnávky vín na některých vinařských stezkách, jako např. možnost ochutnávky na vinici Šobes v rámci Znojemské vinařské stezky, kde je umístěn stánek nabízející víno uprostřed trasy vedené Národním parkem, nemůžou negativně ovlivnit bezpečnost cyklistů, kteří se dále účastní silničního provozu. Zazněly názory, že v rámci vinařských stezek by se měla povolit určitá malá hladina alkoholu v krvi, což je na silnicích III. třídy nemožné.

Mimoměstská cykloturistika je spojena s relaxací v přírodě. Proto se další část komparativní analýzy zabývá srovnáním přírodních atraktivit jednotlivých vinařských

stezek. Jelikož každý člověk má jiný hodnotový žebříček, bylo nutno vymezit kvantifikovatelné ukazatele, podle kterých bude možno lokality hodnotit. Zvolil jsem zde komparaci podle počtu státem chráněných lokalit, kterými stezky buď prochází, nebo jsou v jejich bezprostřední blízkosti. Toto kritérium však přináší jisté nepříjemnosti. Např. pokud se podíváme na Brněnskou vinařskou stezku, která v tomto bodě analýzy vychází s největším počtem chráněných lokalit, tak z některých chráněných míst je vidět město Brno. Oproti tomu Bzenecká vinařská stezka, která v tomto srovnání dopadla jako poslední, jelikož v jejím bezprostředním okolí není žádná z chráněných lokalit, prochází převážně mezi vinohrady a mezi krásnými lesy.

Velmi kladně lze hodnotit propojenost vinařských stezek v příhraničních oblastech s rakouskou, v jednom případě se slovenskou, stezkou. Rovněž se zde začínají budovat další viniční tratě a naučné cyklostezky v rámci jednotlivých stezek, čímž se již tak rozsáhlá síť začíná čím dál více rozrůstat.

Doporučení:

Z diskuse již plynou jednotlivá doporučení. Za nedostačující považuji akce s cykloturistickou tematikou. Chybí akce nejen pro dospělou populaci, na kterou je projekt Moravské vinařské stezky zaměřen, ale také akce orientované na dětskou cílovou skupinu např. dětské závody, různé programy pro rodiny, apod.

Mezi další doporučení bych zařadil vytvoření komplexní databáze možností ochutnávek vín, a to jak u profesionálních vinařů, tak u soukromníků v rodinných vinařstvích. Doporučil bych malovinařům zaměřit se na potenciál vinařských stezek a své služby orientovat na potřeby cykloturistů např. ubytovací služby v rámci vinařství s možností degustace vína s odborným výkladem.

Domnívám se, že přínosem této práce je usnadnit výběr vhodné trasy cyklistům, kteří mají v plánu navštívit jižní Moravu. V současné době není žádná obdobná analýza k dispozici.

7 ZÁVĚRY

Hlavní cíl celé bakalářské práce byl úspěšně splněn. Byla vypracována komparativní analýza všech Moravských vinařských stezek na území Jižní Moravy, jejíž hlavním záměrem je lepší orientace mezi jednotlivými stezkami z pohledu cyklisty.

Plnění jednotlivých úkolů bylo základním předpokladem k dosažení hlavního cíle. První úkol „provést sekundární analýzu dat k dané problematice“ byl stěžejním pro získání dostatečných informací o všech stezkách na daném území. Podklady získané díky prvnímu úkolu, umožnili vytvořit systematický přehled jednotlivých Moravských vinařských stezek (druhý úkol této práce) a uvést informace k jednotlivým stezkám (třetí úkol bakalářské práce). Splnění výše uvedených úkolů bylo dosaženo díky sekundární analýze dat vztahující se k dané problematice. Tato data byla čerpána z nejrůznějších zdrojů – bibliografických a internetových. Navíc bylo použito introspektivní metody po vlastním projetí všech stezek.

Stěžejní pro provedení komparativní analýzy bylo stanovení vhodných ukazatelů, pomocí kterých došlo k samotnému porovnávání jednotlivých Moravských vinařských stezek. Ve finální verzi byly použity informace o fyzické náročnosti jednotlivých stezek, o velikosti podpory enoturismu v rámci obcí spadajících do jednotlivých vinařských podoblastí spojených s danými stezkami a o atraktivitě přírodního prostředí jednotlivých podoblastí. Tento úkol byl splněn, i když v průběhu jeho zpracování došlo k několika změnám v požadavcích na jednotlivé ukazatele. Tyto změny však vedli k přehlednějšímu zpracování celkové analýzy.

Ukazatel fyzické náročnosti vyžadoval podrobnější náhled na porovnání. V případě této práce se využila délka stezky, její maximální převýšení a celkový profil. Na základě všech těchto informací byl každé stezce přiřazen stupeň obtížnosti pocházející z pětimístné stupnice uváděné ve většině zdrojů vztahujících se k cykloturistice.

8 SOUHRN

Téma bakalářské práce je komparativní analýza Moravských vinařských stezek. Pro vypracování komparativní analýzy bylo nutno nastudovat teoretická východiska, která byla využita k analýze a následné syntéze poznatků.

Struktura práce: V úvodní části je představeno téma bakalářské práce. Popisují zde základní důvody a východiska pro tuto práci.

Druhá kapitola se zabývá souborem teoretických východisek, která slouží k objasnění dané problematiky a podrobnějšímu pochopení dané problematiky

Ve třetí kapitole je vytyčen hlavní cíl bakalářské práce a vedlejší úkoly nutné pro splnění hlavního cíle.

Čtvrtá kapitola uvádí jednotlivé metodologické postupy, které byly pro vypracování bakalářské práce využity.

Praktická část práce je obsažena v páté kapitole. Je zde vypracována analýza vinařské oblasti Morava, jsou zde popsány jednotlivé Moravské vinařské stezky. Rovněž obsahuje vlastní komparativní analýzu, která je vyhodnocena podle tří zvolených kritérií: fyzická náročnost, podpora enoturismu v rámci jednotlivých vinařských stezek a atraktivita z přírodního hlediska

V diskuzi jsou shrnuty zjištěné skutečnosti s názorem autora na některé problémy, které jsou spjaté s daným tématem.

V závěrečné kapitole je popsána úspěšnost dosažení vytyčeného cíle a dílčích úkolů, které byly zadány

9 SUMMARY

Introduction contains basic information about the topic and prefaces to the problem on the general basis.

The overview of terms in chapter two includes keywords definitions and the basic theoretical resources related to tourism, cycling-tourism and eno-tourism in region of south Moravia

Objectives and goals of the thesis are set in chapter three. The main goal is to make a comparative analysis of system cycling lines called Moravian wine trails.

The next chapter contains manners of methodology

The practical part is contained in chapter five. There is an analysis wine region of Moravia, there are also described particular Moravian wine trails. It also contains its own comparative analysis, which is evaluated according to three selected criteria: physical demands, support enoturismu within each wine trail and natural attractions from the point of view.

Discussion analyses compactly the conclusions, exposing subjects of further examination, and goes in the disputable points of the thesis.

Last chapter draws general conclusion of analysis

Last chapter draws general conclusions and formulates some schemes for the future. It also outlines ways of further research of the topic and related fields.

10 REFERENČNÍ SEZNAM

- AWCvienna. Retrieved 12. 2. 2010 from the World Wide Web: <http://www.awc-vienna.at>
- Bakalář, R., Cihlár, J., & Černý, J. (1984). *Zlatá kniha cyklistiky*. Praha: Olympia.
- Bernard, P., Boundon, R., Cherkaoui, M., & Lécuyer, B. P. (2004). *Sociologický slovník*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Bílová, M., Bíl, M., Kala, L., & Martínek, J. (2007). *Jednotná GIS databáze cyklistické infrastruktury ČR*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Biological Library. Retrieved 21. 4. 2010 from the World Wide Web: <http://www.biolib.cz/cz/localities/dir392/>
- Cykloznačení, názory na cyklotrasy. Retrieved 13. 3. 2010 from the World Wide Web: <http://www.cyklistikakrnov.com/Cykloinformace/Cykloznaceni.htm>
- Demetrovič, E., & Čelíkovský, J. (1988). *Encyklopedie tělesné kultury*. Praha: Olympia.
- Fialková, B. (2010). *Enologie. Sommelierský klub Vysoké školy hotelové v Praze*. Retrieved 12. 3. 2010 from the World Wide Web: <http://www.sommelierskyklub.wz.cz/index2.html>
- Frömel, K. (2002). *Kompendium psaní a publikování v kinantropologii*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Geist, B. (1992). *Sociologický slovník*. Praha: Victoria Publishing.
- Chráněná území v České republice. Retrieved 21. 4. 2010 from the World Wide Web: <http://www.mapy.cz/>
- Kraus, V. (2010). *Vinařská oblast MORAVA. Vína z Moravy, vína z Čech*. Retrieved 20. 4. 2010 from the World Wide Web: <http://www.wineofczechrepublic.cz/2-1-vinarska-oblast-morava-cz.html>

- Kučerová, R. (2006). *Poptávka po víně v České Republice a na Slovensku*. In Krška, P, et al. *Perspektivy vývoje a návrhy opatření politiky vinohradnictví a vinařství a rozvoje venkova v Jihomoravském regionu. Projekt Národní agentury pro zemědělský výzkum QF 3276*. (81 – 86). Brno: Mendelova zemědělská a lesnická fakulta.
- Landa, P., & Lišková, J. (2004). *Rekreační cyklistika*. Praha: Grada.
- Martinek, K. & Soulek, I. (2000). *Cyklistika*. Praha: Grada Publishing,.
- Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada.
- Moravská vinařská stezka. Retrieved 12. 4. 2010 from the World Wide Web:
<http://www.cyklotoulky.cz/clanky/clanky-display/cyklostezky/ceska-republika/moravske-vinarske-stezky-moravska-vinna-stezka>
- Moravské vinařské stezky. Retrieved 13. 3. 2010 from the World Wide Web:
http://www.stezky.cz/cze/trasy/vinarske_stezky
- Nadace Partnerství (2010). Moravské vinařské stezky. Retrieved 14. 2. 2010 from the World Wide Web: <http://www.nadacepartnerstvi.cz/greenways/moravske-vinarske-stezky>
- Ondráček, J., & Hřebíčková, S. (2007). *Cykloturistika*. Blansko: Masarykova univerzita.
- Pásková, M., & Zelinka, J. (2002). *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: MMR ČR.
- Řezníček, V., Salaš, P., & Lužný, J. (2002). *České osobnosti výzkumu a šlechtění okrasných, ovocných rostlin a révy vinné ve XX století*. Brno: Mendlova zemědělská a lesnická fakulta.
- Soulek, I., & Martínek, K. (2000). *Cyklistika*. Praha: Grada.
- Šafr, J. (2005). *Logika empirického výzkumu v sociologii: Kvantitativní metody výzkumu v praxi*. Retrieved 31. 3. 2008 from the Word Wide Web:
http://66.102.9.104/search?q=cache:yFkP8BqsbyMJ:www.kmvp.wz.cz/KMVP_1.ppt+an al%C3%BDza+dokument%C5%AF&hl=cs&ct=clnk&cd=1&gl=cz&client=firefox-a
- Šport Bratislava (1986). *Malá encyklopedie turistiky*. Praha: Olympia.

Vaca, J. (2007). *Na kole na skleničku? Ne*. Praha: Mladá fronta.

Velký sociologický slovník (1996). Praha: Karolinum.

Vinařské podoblasti Moravy. Retrieved 25. 4. 2010 from the World Wide Web:

<http://www.moraviavitis.cz/index.php?UrlQuery=0&value2=oblast-morava>

Značení Moravských vinařských stezek. Retrieved 12. 4. 2010 from the World Wide Web:

http://www.stezky.cz/cze/trasy/vinarske_stezky

11 SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ

• Seznam tabulek

Tabulka 1. Charakteristika Brněnské stezky

Tabulka 2. Charakteristika Bzenecké stezky

Tabulka 3. Charakteristika Kyjovské stezky

Tabulka 4. Charakteristika Mikulovské stezky

Tabulka 5. Charakteristika Mutěnické stezky

Tabulka 6. Charakteristika Vinařské stezky Podluží

Tabulka 7. Charakteristika Strážnické stezky

Tabulka 8. Charakteristika Uherskohradišťské stezky

Tabulka 9. Charakteristika Velkopavlovické stezky

Tabulka 10. Charakteristika Znojenské stezky

Tabulka 11. Přehled délek, maximálního převýšení a náročnosti stezek

• Seznam obrázků

Obrázek 1. Vinařské oblasti ČR

Obrázek 2. Vinařské podoblasti Moravy

Obrázek 3. Značení cyklotras v ČR

Obrázek 4. Pásové značení cyklotras v ČR

Obrázek 5. Značení vinařských stezek

Obrázek 6. Brněnská vinařská stezka (tmavě modré značení)

Obrázek 7. Bzenecká vinařská stezka (šedé značení)

Obrázek 8. Kyjovská vinařská stezka (zelené značení)

Obrázek 9. Mikulovská vinařská stezka (olivově zelené značení)

Obrázek 10. Mutěnická vinařská stezka (světle fialové značení)

Obrázek 11. Vinařská stezka Podluží (žluté značení)

Obrázek 12. Strážnická vinařská stezka (tmavě modré značení)

Obrázek 13. Uherskohradišťská vinařská stezka (fialové značení)

Obrázek 14. Velkopavlovická vinařská stezka (světle modré značení)

Obrázek 15. Znojenská vinařská stezka (tmavě zelené značení)

Obrázek 16. Moravská vinná stezka (červené značení)

Obrázek 17. Počet vinařských akcí v jednotlivých podoblastech

Obrázek 18. Počet chráněných území v okolí jednotlivých vinařských stezek